

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתְךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

בשביל לעסוק בנושא של גיור כהלכה צריך להיות מאד יצירתי.
לדון על הנשמה הזו — האם זהו גר שיוסיף לעם ישראל?
האם הגר הזה יקרב את ביאת הגואל?
האם זה הגר שבגללו המשיח מתמהמה ובלעדיו הוא לא יכול לבוא?
[מתוך השיעור 'גיור — ההימור האופטימי']

תצוה תשפ"ב

הגליון מוקדש לע"נ שילה שושנה בת מאיר ויהודית - י' אדר א'

תצוה ה'תשפ"ב

הניגון החסידי 25
ניגון מספר 509
מכ"א אלול תשפ"א

הסיפור החסידי 26
האבני נזר
ישועה בכח התורה

מענות ותשובות 28
תשובות הרב לשואלים
אהבה כרשפי אש קדש
וגדר מעשה חסד כצדקה

פאָרום ד'עֲבָרִים 29
שְׁנֵי תַּמִּידִים
רְזִי יִלְפֹד אוֹתָנִי עַל פְּוֵרִים קָטָן
וְעַל הַקֶּשֶׁר לְקִרְבֵּן הַתַּמִּיד

גיור יצירתי 04
נקודה מעובדת
דייני גיור בעלי רגש

גיור - ההימור האופטימי 05
האתגר של דורנו (ח"א)
חשיבות הגיור להבאת הגאולה

משה - אין טוב 18
קדו"ל תורת אבות ולקו"ש
לפרשת תצוה ורז' אדר
עלית משה ביז' אדר לשרשים
שלמעלה משמו

גיור כהלכה 22
מלכות ישראל - תיקון המדינה
מנהיגות יהודית ברורה
כהשראה לגיור נכון

בעור שביעית 23
דבר השמיטה
ארבעה סוגי בעור בתורה

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צלף אביחיל | מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי

הקדמת המערכת

שבת שלום ומרבין בשמחה לכל בית ישראל ובכללם לקוראי **נפלאות**. לפניכם גליון לפרשת **תצוה**, מלא בכל טוב, עם **מדור חדש**, **ספר חדש** ועוד שיעור יסודי וחשוב על **ענייני המהפכה הרביעית**.

השבוע בגליון:

נפתח עם חלקו הראשון של **השיעור ברוב עם לו זכינו** ביום חמישי שעבר בכפר חב"ד, **גיור** – **ההימור האופטימי**. בשיעור, שנגע בעניינים **יסודיים רבים בנושא הגיור והלכותיו**, תאר הרב את **הגיור האמתי כאתגר של דורנו**. בשיעור נכחו יהודים העוסקים בגיור, מהיבטים שונים, ששתו בצמא את **העידוד וההדרכות של פנימיות התורה בנושא**. הנקודה העיקרית של החלק שנדפס השבוע היא **היחס הרגשי הנכון אל גרי-הצדק**, ששייכים לעולם היצירה – עולם הרגש. אי"ה חלקים נוספים של השיעור יתפרסמו בגליונות הבאים.

בשיעור השני – שיעור מעובד, הכולל בתוכו את **מדור קדושת לוי האהוב** – נמסר **בברית לנכדו של הרב**, שנקרא בשם **משה**, בסמוך להילולת משה רבינו. השיעור עוסק **בהעלמות שמו של משה מפרשת תצוה**, ובמשמעות החיובית שלה – **חזרת משה אל המזלות-השרשים של נשמתו**, ה"אין" וה"טוב" הגנוזים שלו.

כפי שציינו, **ברוכים הבאים למדור החדש, מלכות ישראל-תיקון המדינה** (המוגש בשיתוף תנועת **דרך חיים**, התנועה הציבורית בראשות הרב). השבוע המדור קשור בקשר הדוק לשיעור המרכזי [ולנקודה והגב] ועוסק בנקודת המוצא הנכונה לגיור אמתי, **מנהיגות אמיתית על פי תורה**.

ספר חדש

והשבוע "מרבין בשמחה" גם עם ספר חדש – **'מציץ מן החרכים'**. מבחר תובנות קצרות ו'מבריקות' שהתפרסמו בכלי המדיה השונים של 'גל עיני', בסגנון פחות מוכר ושגרתי עם **הרבה מקום להשלמת ההתבוננות על ידי הקורא**. כל זה מחולק ל-31 פרקים המסודרים בששה שערים: **אלקים והאדם; לב ונשמה; תורה ומצוות; דמויות יסוד ודימויים בנפש; כאן ועכשיו; מוזר ומופלא**.

להזמנות: achiya@pnimi.org | 054-7827702

שבת שלום ומבורך,
המערכת

נקודה

מעובדת מתוך השיעור

גיור יצירתי

כל הגרים הפוטנציאליים. על דיני הגיור לנקוט באופטימיות – לעשות כמיטב יכולתם ולהאמין שהימור הגיור יצליח.

עולם היצירה הוא עולם הרגש. הגרים שבאים להתגייר עושים זאת מתוך רגש פנימי של משיכה לקדושה. הרגש שמפעם בתוכם הוא התשתית לסימני עם ישראל – רחמים, ביישנים וגומלי חסדים – והוא מעיד שגם נשמות אותם גרים היו במעמד הר סיני. מחד, "מח שליט על הלב" – על הגרים לקבל מצדם את הנחייתם המלאה של בני ישראל כדי להכלל בתוכם. מאידך, על העוסקים בגיור – החל מהמלווים את המועמדים לגיור, דרך דיני הגיור ועוד לקהילות הקולטות את הגרים הטריים – להבין כי העיקר הוא היסוד הרגשי, ולהיות בעצמם בעלי־רגש. ראשית, נדרש רגש עז של רצון לקרב את כל באי עולם לעבודת ה' – רגש האהבה שנטע בנו אברהם אבינו, "אב המון גוים" – והתרגשות־התפעלות אמתית מול הנשמות הצמאות המוצאות את דרכן אל ה'. שנית, מהדיינים נדרש רגש־פנימי, על סוף רוח הקדש, שמזהה את כנות המועמדים לגיור (ועד שלעתים "פנימיות הלב שליט על המח", והרגש מזהה את הגרים הפוטנציאליים גם מבעד למסננות השכל שאומרות שיש כאן בעיות, כפי שידע הלל לגייר גם את אלו ששמאי דחה בצדק משיקולי ההלכה). בסוף, הרגישות הרבה לגרים והזהדות עם תחושותיהם הן הבסיס ליחס שדורשת מאתנו התורה לגרים. כל הרגשות הללו, מתוך עין טובה ואופטימית, מלווים את העיסוק היצירתי בגיור – יצירת נשמות חדשות, הפושטות צורה־נכרית ומקבלות צורה־יהודית בדרך לתיקון העולם כולו במלכות ש־די.

"כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו" – כל באי עולם נבראו לשמו ולכבודו של ה' ועליהם לקיים את מצוות תורתו, אך הם מתחלקים לשלשה עולמות: מחצב נשמות ישראל הוא בעולם הבריאה, גרי־הצדק שייכים לעולם היצירה וגרי־תושב (בכלל חסידי אומות העולם) שייכים לעולם העשייה.

שרש נשמות ישראל הוא בעולם האצילות ("אצילי בני ישראל"), שכולו בטול לאלקות, אך היהודים כנבראים נפרדים בעולמנו התחתון שייכים לעולם הבריאה, שרובו טוב ומיעוטו רע. מאידך, חסידי אומות העולם (שבזמן שהיובל נהג יכולים להתקבל כגרים־תושבים) הם אנשי־העשייה במציאות התחתונה, שרובה רע ורק מיעוט טוב (והם נמנים על אותו מיעוט טוב). ביניהם עומדים גרי־הצדק, בעולם היצירה, מקום מלחמת היצרים, שחציו טוב וחציו רע.

המציאות החצויה של עולם היצירה גורמת לכך שבכל גיור יהיה ממד של הימור – לא ניתן לדעת 'עד הסוף' האם הגר בא לשם שמים (כשאוּלי אף לו עצמו הדברים אינם ברורים) ולא ברור האם הגיור יצליח והגר יקלט בעם ישראל כיהודי עובד ה' או חלילה לא. אכן, אין מנוס מההימור הזה, שהרי ההלכה מחייבת לקבל את הגרים הרוצים להצטרף לעם ישראל ולא לענות את דינם, ובאמת הגאולה תלויה בגיור

השיעור מוקדש לזכות:
הרן הנולד **דוד רפאל** ש' **הרשקוביץ**
לרגל הכנסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה - ה' **אדר א'**
ולזכות החי"ל בצבאות ה' **משה צבי** ש' **הרשקוביץ**
לרגל יום ההולדת - ז' **אדר**

שיעור

האתגר של דורנו (ח"א)

גיור - ההימור האופטימי

קיצור מהלך השיעור

בתחלת ה"מרבין בשמחה" של אדר־ראשון מסר הרב שיעור מיוחד על 'האתגר של דורנו' - **אתגר הגיור**. השיעור נגע בעניינים יסודיים רבים בנושא הגיור והלכותיו, והוא יפורסם אי"ה בכמה חלקים. החלק הראשון עוסק בעיקר בחשיבות הגיור **להבאת הגאולה**. **פרק א** פותח בקשר של הנושא לחדש **אדר**, בו נאמר "**ורבים מעמי הארץ מתיהדים**", ומרחיב בסוד ה"גרים גרורים" במהלך הדורות. **פרק ב** מעמיד מבנה של **ישראל, גר־צדק וגר־תושב** בהקבלה לעולמות **בי"ע** (תוך הדגשת **מעלות הגר** על ישראל וגילוי ניצוץ "נשיא אלהים" בתוך "גר ותושב"). **פרק ג**, תכלית המהלך, מסביר בעומק את הלימודים האקטואליים מהקבלת גרי הצדק **לעולם היצירה**: עולם הרגש של הגרים ושל המגיירים, **ההימור האופטימי** שיש בגיור, והיכולת של בני **נח** למצוא **חן** בעיני ה' וכך להתקרב, להתגייר ולגרום לה' **לנחת רוח** שתביא את הגאולה.

חדש אדר הוא החדש של חג פורים^ב ולקראת סוף המגלה כתוב "ורבים מעמי הארץ מתיהדים כי נפל פחד היהודים עליהם"^ג. זהו נושא חשוב מאד בפורים. בכלל, חז"ל שואלים "מיהו יהודי?". כתוב "איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי" והפסוק מסיים "איש ימיני"^ד - הוא משבט בנימין, אז למה קוראים לו "יהודי"? חז"ל

משפטים מבה"ח אדר א' ה'תשנ"ב.

ב ראה אסתר ט, כב ובירושלמי מגילה פ"א ה"א.
ג אסתר ח, יז.
ד שם ב, ה.

א. "ורבים מעמי הארץ מתיהדים"

"ורבים מעמי הארץ מתיהדים"

לחיים לחיים, חדש טוב, חדש שמת. אנחנו בתחלת ששים הימים של שמחה - שני אדרים - בהם כל הדברים הבלתי־רצויים מתבטלים בששים (במה שאנו שְׁשִׁים ושמיים). ככה הרבי לימד אותנו^א.

נרשם על ידי איתאל גלעד. לא מוגה. מוצאי ב' אדר־תשפ"ב - כפ"ח.

א סה"ש ה'תשנ"ב עמ' 374-378 (משיחות ש"פ

רב, "וגם ערב רב עלה אתם"^ט ממצרים. בערב רב היה טפה אחרת, הרי כתוב^י שמשה רבינו קבל אותם. אף על פי שלא כתוב שהוא הלך וגייר כל אחד ואחד כהלכה – הוא קבל אותם במסה, "וגם ערב רב". לא שהוא חיזר אחריהם – הם התעוררו מעצמם. כמו שכתוב^כ, הם ראו את גדולת ישראל ורצו להצטרף.

אף על פי שהם למועקה לנו, במשך כל הדורות, וכל הצרות שהיו במדבר הן גם בגללן, וגם אחר כך, עד עצם היום הזה קיים הרושם שלהם^כ – בכל אופן, הם התבוללו בתוך עם ישראל, הגיור תופס. היות שמשה רבינו קבל אותם, כתוב^כ שמשה רבינו עצמו חייב להתגלגל בכל דור ודור, חייב להיות "אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא"^כ, ועיקר התפקיד שלו בכל פעם שהוא מתגלגל הוא לתקן אותם. היינו חושבים שעיקר התפקיד של משה הוא להיות רבי, שהוא הרבי של הדור, אבל כתוב בזהר שעיקר הכורח שיתגלגל בכל דור ודור הוא כדי לתקן מה שהוא עשה, כדי לתקן את הערב־רב^ט.

נותנים עוד דוגמה שלישית בשו"ע לגיור מפוקפק – הגרים שהתגיירו מעצמם, גם כן, בימי דוד ושלמה. כתוב בהלכה שבימי דוד ושלמה, כשכולם ראו את גדולת ישראל, הגיור לא היה לשם שמים. לכן לא גיירו – באופן רשמי, הרבנות של אז לא עסקה בגיור. אף על פי כן, כתוב שרבים־רבים באו והתגיירו מעצמם.

אומרים^ח שמי שכופר בעבודה זרה – "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה"^ז – הוא יהודי, הוא מודה בה' אחד יחיד ומיוחד וכופר בהיפך. כאשר כתוב "ורבים מעמי הארץ מתייהדים", סימן שגם הם, לפחות בינם לבין עצמם, בתוך לבם, הרגישו את עצמם מתייהדים, כלומר כופרים בעבודה זרה ומודים בה', מודים בתורה. לגבי הגיור שלהם כהלכה צריך לחקור, אבל בתוך עצמם הם ודאי הרגישו כך.

"גרים גרורים"

בספרי הלכה^ז, כשמביאים את הפסוק "ורבים מעמי הארץ מתייהדים", קוראים להם "גרים גרורים"^ח – לא גרים ממש, שקבלו אותם בית דין של שלשה תלמידי חכמים, דיינים. הם באו מעצמם, "כי נפל פחד היהודים עליהם", והחליטו שהם יהודים, מתייהדים. שם מדמים זאת לערב

כאשר כתוב
"ורבים מעמי
הארץ מתייהדים",
סימן שגם הם,
לפחות בינם לבין
עצמם, בתוך
לבם, הרגישו את
עצמם מתייהדים,
כלומר כופרים
בעבודה זרה
ומודים בה', מודים
בתורה

ה מגילה יג, א.

ו אסתר ג, ב.

ז ערוך השלחן י"ד רסח, ט ע"פ תוספות יבמות כד, ב ד"ה "לא בימי". וראה גם פירוש הרוקח על אסתר ח, יז.

ח עפ"י ע"ז ג, ב; כד, א (וראה גם יבמות עט, א). בלשון חז"ל "גרים גרורים" יש רמז לאמור באברהם אבינו, הגר הראשון והמגייר הראשון (כמ"ש "ואת הנפש אשר עשו בחרן"), "ויגר בגרר" (בראשית כ, א). "ויגר בגרר" עולה ג"פ יצחק, עליו נאמר בהמשך "וישב יצחק בגרר" (שם כו, ו), שעולה 931, עולם־שנה נפש, 49 פעמים 31. על יעקב נאמר "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען" (שם לז, א) ודרשו חז"ל (בראשית רבה פד, ד) שהיה מגייר גרים כמו אביו (וסבו). "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען" עולה 1554 (העולה גם חבר העיר והארץ, גרר ועוד ארץ פלשתים!) = 37 פעמים 42 וביחד עם 931 = 2485 = 70 במשולש, רמז לגיור של שבעים אומות העולם. מ"וישב יצחק בגרר" (931) ועד ל"וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען" (1554) יש "ויגר בגרר" (624) מספרים!

ט שמות יב, לח.

י שמות רבה מב, ו.

יא ערוה"ש שם. ראה גם פרי דציק קרח יג.

יב ראה תקו"ז ע (קלח, א; קמ, א).

יג ספר הליקוטים שמות פ"ב.

יד ע"פ תקו"ז תקון סט (קוב, א). וראה גם זהר ח"ג רטז, ב. טו ערבי־ב שוה דעת. עץ העת כלול מטוב ורע – משה הוא הטוב שבדעת, כמ"ש בלידתו "ותרא אתו כי טוב הוא" (שמות ב, ב), ואילו הערבי־ב הם הרע שבדעת, ועליהם נאמר "יוסיף דעת יוסיף מכאוב" (קהלת א, יח). על משה רבינו, הדעת של כלל ישראל (תניא פמ"ב). להפוך את הערבי־ב, את הרע שבדעת, להיות כסא לטוב (ראה כש"ט אותיות כו יע), שתפקידו להבליט את הטוב האמתי ובסופו של דבר להכליל בו.

הביטוי "גרים

גרורים" מזכיר את
לשון חז"ל "מצוה
גוררת מצוה" וכן
"עברה גוררת
עברה", נמצא
רמוז בכך ש'גר
גורר גר' - הגיור
'מדבק'

וישמעאל, וכ"ש חכמי ישראל, וגדול לאלהיו היה כי קרא אל ה' וענהו במקלות רבבות עמים רבים ונתקדש השם על ידו^{כא}, ורבים מגדולי המלכות נתייהדו בלבם ואהוב למלכו אניאביל מלך ספרד והגדול שבכל יועציו כי בלעדיו לא ידים המלך את ידו לעשות קטנה או גדולה^{כב}. קודם כל, רואים כאן את הקשר בין רבי חסדאי לאברהם אבינו, שמדתו חסד, ושאיפתו להאיר את אור השם לעולם כולו^{כג} (בקיום "ואהבת את הוי' אלהיך^{כד}, שיהיה שם שמים מתאהב על ידך^{כה}) - להשפיע לזולת, מישראל ומהאומות, ולקרב אותו באהבה, ב"מינו תחבקיני"^{כו} (ככל שיש יותר חסד ואהבה בלב, כך יש שאיפה וגם יכולת להגיע למי שרחוק יותר^{כז}). אבל יש כאן קצת קושיא

כא - כאן הוא רומז לסיפור המובא בצרור המור לויקרא כו, יט: כבר כתבתי כי גאוננו ותפארתנו ועוזנו ביד שובנו, היות לנו כח להוריד הגשמים בעתם בכח תפלתנו. ודבר מפורסם הוא, כי על זה התנאי קבלו אותנו בארץ העמים כשגלינו מארצינו. וכבר קרה כזה כי במלכות ארגון בזמן עצירה, השליכו היהודים כולם מחוץ לעיר וסגרו השערים בעדם עד שיביאו המים. ודרש הרב ר' חסדאי קרשק"ש זצ"ל, וכה אמר בתחלת דבריו, לנו המים. והשי"ת פקד את עמו ונתן להם מים.

כב - אור החיים (לחסידי יעב"ץ) פי"ב.

כג - על הקשר בין רבי חסדאי למדת "חסד לאברהם" (מיכה ז, כ) ראה גם שיעור אור לכ' טבת שנדפס בגליון פרשת וארא. כשם שאברהם אבינו מגיע על רקע החשך שקדם לו, כ"הי אור" (בראשית א, ג) על רקע העולם שמש קודם באפלה (ראה בראשית רבה ב, ג), כך רבי חסדאי מאיר את אור ידיעת החיוב על רקע החשך הקודם של ידיעת השלילה - כמבואר באריכות בשיעורים הנ"ל הערה כ.

כד - דברים ו, ה.

כה - יומא פו, א.

כו - שה"ש ב, ו. "ימינו" רומזת לתודעת המקרבים והמחבקים בימין מקרבת - שיוזכרו שוב בפ"ג - שהזמן לכך הוא ביקינו אלה (במהרה בימינו ממש). "ימינו" עולה בפ"ח, סוד "ונח מצא חן" שיתבאר לקמן.

כז - על דרך מאמר רבי פינחס מקוריץ (ראה אמרי פנחס ח"א שער עולם ומלואו אות עב עמ' תעד) שצדיק גמור אוהב רשע גמור - הוא אוהב רשע גמור והופך אותו לגר... (כאשר שאר האותיות עולות יתרו, הגר המופיע "כיתרון

ודאי נכנסו ונכללו-התבוללו בתוך עם ישראל^{טז}.

אלה שלש דוגמאות שמובאות יחד. הקו המשותף שלהם שהם "גרים גרורים", ובכל אופן זהו סוג של גיור. הביטוי "גרים גרורים" מזכיר את לשון חז"ל^{טז} "מצוה גוררת מצוה" וכן "עברה גוררת עברה", נמצא רמוז בכך ש'גר גורר גר' (על דרך "שליח עושה שליח"^{טז}) - הגיור 'מדבק' (לטוב, "מצוה גוררת מצוה", ולמוטב, "עברה גוררת עברה").

גרי "עמי הארץ"

במגלה כתוב לשבח "ורבים מעמי הארץ מתיידיים כי נפל פחד היהודים עליהם". אפשר לדייק שאלו שהתגיירו ככה הם עם-ארצים, "ורבים מעמי הארץ מתיידיים" - אותם גרים אינם תלמידי חכמים. כנראה יש מעלה מיוחדת בלהיות עם הארץ, שאפשר להתגייר ככה. לא כתוב שהחשובים שם התגיירו, רק "ורבים מעמי הארץ". אותו דבר ערב-רב, שפירושו רבים פשוטים - עמך הכי פשוטים שיכולים להיות. גם בימי דוד ושלמה אלה שהתגיירו מעצמם הם עם-ארצים^{טז}.

יש גם דוגמה שנראית קצת הפוכה: אנוח אוהבים לדבר^{טז} על רבי חסדאי קרשקש בעל "אור השם". החסידי יעב"ץ כותב עליו ש"גבה בשכלו על הפילוסופים אשר בזומו, אפילו חכמי אדום

טז - ראה הלכות איסורי ביאה פי"ג הט"ו (ואילך).

יז - אבות פ"ד מ"ב.

יח - קידושין מא, א.

יט - וראה יבמות עו, סע"א שגם בימי דוד ושלמה ניתן היה לגייר לכתחילה את החשובים, שאינם נצרכים לשלחן מלכים, וממילא ה"גרים גרורים" הם דווקא הפשוטים (וראה בקצות השלחן קמז בהערה בענין "ושרותיהם מניקותיך").

כ - ראה באריכות בספר **החכמה מאין תמצא**, בשיעורי כ' וכ"ה טבת השתא (פורסמו בגליונות וארא ובא), ובגליון "אביטה נפלאות" תצה"כ כי תשא השתא.

על הגרים שצומחים מלמטה, מהארץ, כתוב "אמת מארץ תצמח"

אנחנו מקדימים לכל פרק בפרקי אבות את המשנה "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא"^{לב}. יש מאמר חז"ל שגם לחסידי אומות העולם יש חלק לעולם הבא^{לד}. לכן, כשאינו יהודי, בן נח, בא להתגייר – אומרים לו שאתה יכול להיות בן נח טוב, מחסידי אומות העולם, וגם יהיה לך חלק לעולם הבא^{לד}. כשעושים את הגימטריא של שני המשפטים האלה, "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" ו"חסידי אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא", מקבלים בדיוק את ערך הפסוק הראשון בתורה – "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ"^{לה}.

הרמז הוא ש"השמים" הם "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" ו"הארץ" הם "חסידי אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא". אנחנו, עם ישראל, יחסית, "השמים" ("את השמים" עולה נשמות, היינו נשמות ישראל), אבל על הגרים שצומחים מלמטה, מהארץ, כתוב "אמת מארץ תצמח"^{לו}. "אמת מארץ תצמח" מתאר גר־צדק אמתי, עליו כתוב "ככם כגר"^{לז}, ויש בו מצוה מיוחדת – חוץ מאהבת ישראל – של "ואהבתם את הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים"^{לח}. זה ה"בראשית ברא אלהים", הוא ברא שני סוגים, ישראל וגר.

על מה שאמרנו – כאן לא כתוב "ורבים מעמי הארץ מתיהדים" אלא "ורבים מגדולי המלכות מתיהדים". באמת זו לא קושיא – יש כאן עוד מלה, "בלבם". "עמי הארץ" יכולים להרשות לעצמם להתייחד בגלוי, אין להם מה להפסיד, אבל "גדולי המלכות" מתייחדים רק בלבם^{כא} – הם לא הופכים ל"גרים גרורים" שמעמדם נמוך (ואם הם מתגיירים באופן רשמי ובגלוי – זו כבר לא התייחות־הגררות עממית אלא גיור רשמי^{כב}). בכל אופן, הרווחנו כאן תיאור חשוב על רבי חסדאי, שמצדף אותנו למהפכה הרביעית שלנו^{כג}.

ב. ישראל, גר־צדק וגר־ תושב

ישראל והגרים – השמים והארץ

נפתח את הנושא ברמז יפה, רמז ידוע, שגם כתוב אצלנו בספרים^{לא}:

האור מן החשך" לפני מתן תורה, כפי שהתבאר באריכות בשיעור שבת יתרו השתא – נדפס בגליון משפטים). רשע גמור = אחדות פשוטה (= "דוד מלך ישראל חי וקים" וכו'), היינו סוד הכח שניתן לאברהם אבינו, "אחד היה אברהם" (יחזקאל לג, כד), להיות "אב המון גוים" (בראשית יז, ה) ולהגיע עד לרשע־גמור להפוך אותו לגר צדק (וכידוע שכוכב צדק הוא המזל של אברהם, בסוד "מי העיר ממזרח צדק יקראוהו לרגלו יתן לפניו גוים וגו'").

כח וכן בזמן המגילה, לעומת "ורבים מעמי הארץ מתיהדים כי נפל פחד היהודים עליהם" הרי בחשובים נאמר "וכל שרי המדינות והאחשדרפנים והפחות ועשי המלאכה אשר למלך מנשאים את היהודים כי נפל פחד מרדכי (החשוב בין היהודים) עליהם" (אסתר ט, ג) – אחרי שהפשוטים מתייחדים החשובים מנשאים (על דרך "נשיא אלהים אתה בתוכנו" שיתבאר לקמן בפנים), ודוק. כט וכנ"ל הערה יט.

ל כמדובר מהתוועדות כ"ד טבת תשע"ה (על הקשר בין העיסוק בפילוסופיה והפניה לעמים ראה גם בהקדמת הספר **החכמה מאין תמצא** ועוד).

לא **הטבע היהודי** עמ' רד הערה מה.

לב סנהדרין פי"א מ"א.

לג תוספתא סנהדרין פי"ג. נפסק ברמב"ם הלכות מלכים פ"ח ה"א.

לד ראה מה שכתב בזה הרב יואל שורוץ שליט"א בספריו תורת האנושות פ"ד והאמנת בני נח פ"ד.

לה כידוע, הפסוק הראשון בתורה שזה 2701, המשולש של חכמה (ראה **עיניך ברכות בחשבון** לך לך עמ' קה. ובכ"מ), סוד "איזהו חכם הרואה את הנולד" (תמיד לב, א) – החכם רואה בעין השכל שבלב את מי שיש לו חלק לעולם הבא ואת מי שאין לו חלק לעולם הבא. בכללות, כמו ש"כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" וגם חסידי אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא" כך רשעי אומות העולם אין להם חלק לעולם הבא.

לו תהלים פה, יב.

לז במדבר טו, טו. וראה באריכות בח"ב של השיעור (שיודפס אי"ה בהמשך).

לח דברים י, יט.

מצוות, ועליו כתוב "ככם כגר",¹ ויש גם גר-תושב, שמוזכר כמה וכמה פעמים בתורה. הביטוי "גר ותושב"^{מב} מופיע כמה פעמים, ורש"י^{מג} כותב ש"גר" הוא גר-צדק ו"תושב" הוא גר-תושב, שמקבל רק שבע מצוות בני נח, כשהעיקר לא לעבוד עבודה זרה, והוא אוכל נבלות. גם כלפי גר-תושב יש לנו מצוה – "וחי עמך"^{מד}.

לפי ההלכה, הדין המיוחד של גר-תושב נוהג רק בזמן שהיובל נוהג^{מה}, שהוא גם הזמן שהשמיטה נוהגת מדאורייתא^{מז} – שני הדברים קשורים. היום יש רק גר-צדק מדאורייתא – זהו גם חידוש, כי יש הוהדאמינא לא לגייר כשאין בית מקדש וגר לא יכול להביא קרבן. כמו שעוד נאריך^{מז}, יש הרבה שיטות לגבי הסטטוס של גר היום. בכל אופן, למרות שלא מקבלים היום גר-תושב, המציאות של גר-תושב היא בעצם חסידי אומות העולם^{מח} – כל אחד שמקבל ומקיים את שבע מצוות בני נח, והעיקר שכופר בעבודה זרה. ברגע שהוא כופר בעבודה זרה יש בו כבר איזה ריח של אידישקייט – הוא כבר יהודי, זהו איזה שלב לקראת להיות יהודי גמור. בסולם העליה של האנושות, שהזכרנו לאחרונה^{מט}, ברור שגר-תושב, שהוא בעצם חסיד אומות העולם, זו מדרגה חשובה ביותר – לפני גר-צדק. שוב,

יש מצוה בתורה להחיות אותו.

שוב, גר-תושב אין לנו בהלכה, אבל מצד הענין הוא קיים – המדרגה של חסידי אומות

פנימיות הנצח.

מב שם כג, ד; כה, לה; שם פסוק מז.

מג רש"י על ויקרא כה, לה.

מד ויקרא כה, לה.

מה רמב"ם הלכות ע"ז פ"ו ה"ו.

מו טור יו"ד שלא, ב ע"פ דעת רבי בירושלמי שביעית פ"א

ה"ב, וכהכרעת רוב הפוסקים.

מז בח"ב של השיעור.

מח הלכות מלכים פ"ח ה"א.

מט שיעורי ד' שבת (ח"א), נדפס בגליון בשלח(ט) וט' שבת

(נדפס בגליון יתרו) השנה.

יש גרים שהם

יותר "גרים

גרורים" ויש גרים

'טעימים' יותר,

משובחים יותר,

אבל כולם גרים

שחלה עליהם

קדושת ישראל

גר-צדק וגר-תושב

עכשיו אנחנו בשנת שמיטה, מדברים הרבה על צמחים – יש כל מיני סוגים של צמחים שחלה עליהם קדושת שביעית (שהם לצורך האדם, או לצורך מאכל או לצורך אחר, כמבואר בהלכה)^{לט}, יש גם קוצים. כמו שאמרנו, יש גרים שהם יותר "גרים גרורים" ויש גרים 'טעימים' יותר,

משובחים יותר, אבל כולם גרים שחלה עליהם קדושת ישראל.

מהו גר? מלשון לגור בארץ – "לגור בארץ

באנו"^מ. אבל יש באמת שני סוגים כלליים של

גר – גר-צדק^{מא}, שמקבל על עצמו את כל תריג

לט ראה גם דבר השמיטה בגליון משפטים.

מ בראשית מז, ד.

מא הביטוי "גרי הצדק" מופיע בברכה העשירית ("העשירי יהיה קדש") בבקשות בתפלת שמונה עשרה (שהיא הברכה היג בתפלה): "על הצדיקים... ועל גרי הצדק... ברוך אתה הוי' משען ומבטח לצדיקים". גרי הצדק נכללים כאן ב"ועמך כלם צדיקים" (ישעיה ס, כא; ניקוד ברכה זו הוא שר"ק, ניקוד היסוד, סוד הצדיקים, באור חוזר, וד"ל), בין ששת הסוגים המנויים כאן: "על הצדיקים, ועל החסידים, ועל זקני עמך בית ישראל, ועל פליטת בית סופריהם, ועל גרי הצדק, ועליונו" (ויש להסביר בהקבלה לספירות: "צדיקים" ביסוד, "צדיק יסוד עולם"; "חסידים" בחסד; "זקני עמך בית ישראל" בתפארת, סוד "זקן מלא רחמים", ובפרט "זקני" רומז לשתי בחינות דיקנא, דאריך אנפין ודעיריאנפין, בתפארת; "פליטת בית סופריהם", מלמדי תינוקות בנצח, ענין החינוך והנצחת התורה, ויש מפרשים שהם סופרי האותיות שבתורה, שומרי המסורה המנציחים את אותיות התורה, ומכאן נלמד שעל המחנכים לספור את אותיות התורה כדי להאזיב אותן על התלמידים; "גרי הצדק" המתיהדים בהוד, שרש אחיזת הגרים – ענף הגבורה ושרש בנין המלכות, "איהי בהוד"; "עליונו" במלכות – ודוק).

וכמה רמזים: לשון הברכה "על הצדיקים ועל החסידים ועל זקני עמך בית ישראל ועל פליטת בית סופריהם ועל גרי הצדק ועליונו" עולה 64 ברבוע (4096), 2 בחזקת 12, א פעמים ח בחזקת ד – סוד אחד! החותם, "ברוך אתה הוי' משען ומבטח לצדיקים" עולה 1469, מספר התמנין של 13 (כלומר, סכום 13 מספרי ההשאה הראשונים, פירמידה 13 על גבי פירמידה 12). המלה המיוחדת "משען" רומזת לסוד מש דמשה וענ דענו ("האיש משה ענו מאד") – כאשר את הה של משה והז של ענו צריך להשלים כאן בסוד "דעהו" (משלי ג, ו), דע ה-ז – שהוא סוד הבטחון,

ותושב אנכי עמכם". איך הם עונים לו? לא, "נשיא אלהים אתה בתוכנו"²¹. כנראה שהא בהא תליא. ודאי מעריכים אותו, וזה פשט, אבל כנראה הגילוי של "נשיא אלהים" אצלם גופא מתעורר מתוך ההערכה העצמית שלו, השפלות שלו, "גר ותושב אנכי עמכם". מה שאני קשור כאן למקום, אתכם, הוא מתוך הרגשת הגרות שלי – באתי לגור כאן, באתי להתיישב, ואני "גר ותושב". אז הם עונים – לא, אתה "נשיא אלהים". כנראה בגר האמתי מתנוצצת איזו נשיאות מיוחדת, "נשיא אלהים".

"בראתיו יצרתיו אף עשיתיו"

אם כן, יצאה לנו כעת שלישיה – **ישראל**, **גר-צדק וגר-תושב** (המשלימים ל-1849, 43 ברבוע²², כנודע שרובע הוא סימן של שלמות והתאמה). רשעי אומות העולם, שאינם חסידי אומות העולם, ובודאי אינם גר-תושב – הם ודאי מחוץ לסדר השתלשלות של הקדושה²³. אבל בתוך סדר השתלשלות של הקדושה, יש מקום של ישראל – אנחנו, היהודים המיוחדים, נשמות של "שמים" – ויש מקום של גרים, נשמות של "הארץ". כמה שוה **ישראל-גר?** 744 ג"פ **אברהם**, האבא המשותף של גר וישראל²⁴. בתוך הגר יש שני סוגי גרים, שודאי יש הבדל עצמי ביניהם – גר-צדק הוא כישראל לכל דבר, למעשה, וגר-תושב שאינו כישראל – אך בכל אופן, הם כתובים יחד, "גר ותושב" (זהו ההסבר

העולם שיש להם חלק לעולם הבא קיימת גם היום. גם בדור האחרון, בדור של השואה, היו חסידי אומות העולם. גם היום יש חסידי אומות העולם. לא צריך להתכחש לכך שיש חסידי אומות העולם, שאם רק היה אפשר היינו יכולים לקבל אותם כגרי תושב, ואז יש להם רשות מלאה לדור אתנו כאן בארץ ויש לנו אחריות לדאוג להם, להחיות אותם. שוב, הם יהודים במובן מסוים, בכך שהם כופרים בעבודה זרה, אבל הם אוכלים נבלות.

"גר ותושב אנכי עמכם"

בכל אופן, גר-תושב וגר-צדק מופיעים יחד בביטוי "גר ותושב". איפה מופיע הביטוי הזה לראשונה? אברהם אבינו אומר אותו לבני חת, כאשר הוא רוצה לרכוש מהם אחוזת קבר לקבור את שרה אמנו, ראשית האחוזה של עם ישראל בארץ ישראל. הוא אומר על עצמו "גר ותושב אנכי עמכם". הפשט, הפירוש הראשון ברש"י, שהוא גר שבא לגור, לשבת קבוע. רש"י מביא כפירוש שני גם דרוש²⁵ – פשוטו של מקרא, אבל לא הפירוש הראשון – שאם אתם רוצים אני גר, אם תהיו טובים ותתנו לי מרצונכם הטוב, ואם אינכם רוצים אחזיק את עצמי תושב, ה' הבטיח לי את הארץ אז אקח בדין, שלי. מה רואים שם? שלפי המדרש הזה "תושב" יותר חזק מ"גר". בהמשך התורה, כל פעם שכתוב "גר ותושב", ה"תושב" פחות מ"גר", הגם שיש מצוה להחיותו. מענין שדווקא אברהם אבינו אומר "גר

המדרגה של חסידי אומות העולם שיש להם חלק לעולם הבא קיימת גם היום. גם בדור האחרון, בדור של השואה, היו חסידי אומות העולם

נב בראשית כג, ו.

נג 43 היינו חלה, ר"ת "חלק לעולם הבא" – ראה גם מגלה עמוקות שלח, עיר מקלט מצוה שפא ובארוכה בביאור ב לאות א בד"ה "להבין ענין תחית המתים" תשמ"ו (תשורה קליש תש"פ).

נד בכל אופן, אם מוסיפים ל-2701 – "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" ו"חסידי אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא" – גם רשעי אומות העולם אין להם חלק לעולם הבא' – מקבלים 4343, חלה-חלה (כנ"ל בהערה הקודמת בסוד 43).

נה כפי שמפרשים (רבינו בחיי על דברים כו, א ודעת זקנים שם פסוק ג) את הפסוק "אב המון גוים" (בראשית יז, ה) "אב לגרים" (ע"פ ירושלמי בכורים פ"א ה"ד, וראה גם תוספתא נדרים פ"ב).

נ בראשית כג, ד.

נא ילקו"ש בראשית רמז קב.

גר תושב, חסיד אומות העולם, הוא חלק הטוב של עולם העשיה^ט, של העולמות של הקדושה. בכללות עולם העשיה רובו רע ורק מיעוטו טוב. הטוב של גר-תושב (שמפני היותו מצוה להחיות אותו) הוא מיעוט הטוב של עולם העשיה, היינו מה שהוא כופר בעבודה זרה ומקיים את שבע המצוות שלו (מתוך האמונה בתורת משה רבינו^ט). זה נקרא "אף עשיתיו" – יש שם אף^ט, חרוץ-אף, כמו המקום שנקרא חרוץ^ט – אבל הוא חלק מהמבנה, אי אפשר להוציא אותו מהמבנה.

לעתיד לבוא ממש יש דעה^ט שכולם יתייהדו לגמרי, כולם יעברו גיור כהלכה לגמרי – זאת אומרת שעולם העשיה יתעלה לעולם היצירה. כך כתוב בכתבי הארז"ל^ט, שלפני חטא אדם הראשון כל העולמות היו עולם אחד יותר גבוה. החטא הוא שעולם העשיה שלנו נפל – נפל למקום כזה שרובו רע, אך יש בו עדיין מיעוט טוב – ולעתיד לבוא הוא שוב יעלה, כולם יהיו גרי-צדק.

גר – הכי מיוחס

למה הנושא כל כך חשוב לנו. קודם כל, זהו

סו ורמז: גר תושב עשיה = 1296 = 36 ברבוע = 6 בחזקת 4 כו'.

סז כפי שעולה מלשון הרמב"ם בהלכות מלכים פ"ח הי"א: "שיקבל אותן ויעשה אותן מפני שצוה בהן הקב"ה בתורה והודיענו על ידי משה רבינו שבני נח מקודם נצטוו בהן".

סח של"ה הקדמה (יא) ל"עשרה מאמרות". שפע טל חלק טל שער ראשון פ"א.

סט רש"י על בראשית יא, לב. חרן עולה ג פעמים אלהים (ממוצע ג אותיות חרן), סוד ג מוחין דקטנות (שבגרון, חרן ע"ה). המוחין של עולם העשיה, והוא רמוז בסוף פרשת נח (לפני שה' אומר לאברהם אבינו "לך לך וגו'") "וימת תרח בחרן" (בראשית יא, לב) – בסוף ימיו תרח, אבי אברהם אבינו, חזר בתשובה (תנחומא שמות פי"ח), דהיינו כפר בע"ז וכו' (תשובת עולם העשיה), ושם, בבחינת חרן, הוא מת (ואח"כ התגלגל באיוב, אותיות אביו, רמז לאביו של אברהם, ואף נתקן בסוד חרון אף ה', סוד "אף עשיתיו [לשון תיקון]).

ע ברכות נז, ב. וראה ע"ז כד, א ובירושלמי ע"ז פ"ב ה"א (אך ראה שם בהמשך שעתידין לחזור בהן).

עא ראה שער מאמרי רשב"י פרשת קדושים.

הפנימי של החלוקה לג"פ אברהם – אברהם כאבי ישראל ועוד שתי פעמים אברהם בהיותו אבי שני סוגי הגרים, "גר ותושב", כפי שאמר (על עצמו).

אנחנו רוצים לעשות כמה מבנים הערב. מה המבנה של ישראל מיוחס, גר-צדק וגר-תושב? כתוב "כל הנקרא בשמי ולכבודי" – כל האנושות צריכה להיות "בשמי ולכבודי" – "בראתיו, יצרתיו, אף עשיתיו"^ט. גר-תושב הוא ודאי כנגד "אף עשיתיו".

נתחיל מהתחלה: מה היא המדרגה של "בראתיו"? כתוב^ט שמחצב נשמות ישראל הוא דווקא בבריאה. יש שרש לכל יהודי באצילות – "ועמך כלם צדיקים"^ט, השרש של נקודת הצדיק שלו באצילות. סיפור הגיור של כל עם ישראל – ממנו לומדים^ט שאבותינו נכנסו לברית בשלשה דברים – הוא בסוף פרשת משפטים^ט. שם מופיע גם הביטוי "אצילי בני ישראל"^ט, המקור שלנו הוא עולם האצילות, אבל מחצב הנשמות הוא עולם הבריאה, שנקרא טהירו^ט – "נשמה שנתת בי טהורה היא"^ט. יהודי הוא טהור, והטהירו הוא בריאה. יש גם בריאה הכללית, "טהירו עילאה"^ט – אור אין סוף שלפני הצמצום^ט.

גר צדק, כמו שנסביר, שייך לעולם היצירה. הזיהוי של גר צדק עם עולם היצירה – גר צדק של הזמן שלנו, כשאין בית מקדש ואי אפשר להביא קרבן – יהיה הנושא העיקרי שלנו הערב.

נו ישעיה מג, ז.

נד שערי קדושה ח"ג ש"ב.

נח ישעיה ס, כא.

נט כריתות ט, א.

ס פכ"ד.

סא פסוק יא.

סב והיינו לפי מושגי עמק המלך, ואכמ"ל.

סג ברכת "אלהי נשמה". תו"א משפטים עד, א (והיינו בריאה שבאצילות, ודוק); הקדמת לקו"ת לג' פרשיות.

סד זהר ח"א טו, א.

סה נבולות חכמה עלה ג. וראה עמק המלך ש"א פנ"ז.

ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד^{טז}.

כשהרבי מביא את המשפט הזה^{טז} הוא אומר שחס ושלום לומר שהרמב"ם מחניף לגר. הוא לא משתמש במלה מחניף, אלא אומר שאפשר לחשוב שהוא רק מעודד את הגר – אסור להונות גר ומצוה לעודד אותו^{טז}. אבל, אומר הרבי, חס ושלום לחשוב שהוא רק בא לעודד את הגר ולהרים את רוחו. אם הוא כותב משהו – הוא כותב אותו מאה אחוז לפי ההלכה, כמו שהוא סובר. הרמב"ם סובר שהגר יותר מיוחס מהיהודי הכי מיוחס בעם ישראל.

ג. גיור – תיקון עולם היצירה שלשה עולמות ועשר ספירות

הנושא העיקרי שלנו הוא גיור כהלכה – גיור של גר-צדק, שהקביל במבנה הראשון שעשינו הערב לעולם היצירה. את העולמות בריאה-יצירה-עשיה אפשר להקביל גם למושגים מושכל-מורגש-מוטבע^{טז}: עולם הבריאה הוא עולם של שכל, בו מאירות הספירות חכמה-בינה-דעת; עולם היצירה הוא עולם של רגש, בו מאירות הספירות חסד-גבורה-תפארת; עולם העשיה, כשמו כן הוא, הוא עולם של מעשה, בו מאירות הספירות נצח-הודי-יסוד-מלכות, הכחות של ההתנהגות בפועל.

כלומר, שלש המדרגות הכלליות מתחלקות בעצם לעשר מדרגות – שלש מדרגות של ישראל (נשמות של חכמה, נשמות של בינה ונשמות של דעת), שלש מדרגות של גרי-צדק

הנושא, ביה הידיעה, של חדש אדר – הנושא הפנימי של פורים הוא גיור כהלכה, "מיהו יהודי?", והרבי דבר עליו בכל שנה. חוץ מזה, אנחנו מדברים הרבה מאד בזמן האחרון^{טז} על המהפכה הרביעית^{טז}, ושהענין של הגיור הוא לעיכובא לגבי ביאת מלך המשיח במהרה בימינו^{טז} – כדי שהמשיח יבוא צריך שכל הגרים הפוטנציאליים, הניצוצות שמחכים להסתופף תחת כנפי השכינה, יבואו, יסתופפו ויזכו להיות יהודים שוים לגמרי למיוחסים.

יש מכתב של הרמב"ם בתשובותיו^{טז} לגר-צדק בזמנו, רבי עובדיה הגר, בו הוא כותב משפט מאד חזק. הוא משבח אותו מאד על שהתגייה, שהוא גר-צדק כמו שצריך להיות. עיקר נקודת הקושי של גר היא היחוס. היום זו יכולה להיות גם בעיה של בעלי-תשובה אצל חרדים – יכול להיות שבעל-תשובה הוא בעיה ביחוס כשרוצים לעשות שידוך. הוא אומר לו – תדע לך, שאתה מיוחס יותר מיהודי הכי מיוחס, יותר מכהן גדול, מכל יהודי שהוא בן אברהם, יצחק ויעקב. הוא לא אומר יותר צדיק אלא יותר מיוחס. למה? כל היהודים המיוחסים אכן מיוחסים לאבותינו הקדושים, אברהם יצחק ויעקב – היהדות שלהם היא בזכות שהם צאצאי האבות. אבל אתה מיוחס לא אברהם, יצחק ויעקב – אתה נקרא על שמו של אברהם^{טז}, אבל העיקר – אתה מיוחס למי שאמר והיה העולם, אתה בן ישיר של ריבונו של עולם! להיות בן של ריבונו של עולם זה יותר יחוס, אתה יותר מיוחס מאחד שמיוחס לאברהם, יצחק ויעקב. באמת משפט מעורר התפעלות. אפשר להוסיף רמז יפה: **בני אברהם יצחק ויעקב** ועוד **גרי הצדק** עולה "שמע

עז דברים ו, ד. וראה רש"י עה"פ ובאריכות בשיעור שבת יתרו השתא (ח"א) שנדפס בגליון משפטים.

עז לקו"ש חכ"ו משפטים ג (ס"ב).

עז ראה רמב"ם הלכות מכירה פ"ד הי"ג ואילך; סהמ"צ לאוין רנב; חינוך מצוה סג; סמ"ג לאו קעג. וראה תהלים קמו, ט (ובמפרשים).

פ וראה פרדס רמונים של"א פ"א (ובכ"מ) שמושכל-מורגש-מוטבע מכוונים כנגד נשמה-רוח-נפש, שמכוונים כנגד בריאה-יצירה-עשיה.

עב החל משיעור ז' שבט (נדפס בגליון בשלח).

עג אודותיה מדובר רבות החל מהתוועדות כ"ד טבת תשע"ה.

עד ראה לקומ"א יז, ו.

עה תשובות הרמב"ם (ירושלים תש"כ) כרך ב סרצ"ג (בהוצאת שולזינגער הוספות לח"א סי"ט).

עז ראה חגיגה ג, א (וברש"י); רמב"ם הלכות בכורים פ"ג ה"ד. ועוד.

כדי שהמשיח יבוא צריך שכל הגרים הפוטנציאליים, הניצוצות שמחכים להסתופף תחת כנפי השכינה, יבואו, יסתופפו ויזכו להיות יהודים שויים לגמרי למיוחסים

עליהן הם מקפידים, הם בעיקר מצוות של תיקון העולם והחברה ברובד המעשה).

אמרנו שגר־צדק וגר־תושב נקראים "גר ותושב". בתהלים כתוב "כי גר אנכי עמך תושב ככל אבותי"^{פד}, והמלבי"ם מסביר שם מאד יפה שהנשמה היא "גר" בעולם הזה ואילו הגוף הוא "תושב" – היחס הפשוט בין הנשמה לגוף מתאים ליחס בין עולם היצירה לעולם העשייה. יש עוד פסוק, "כי גרים אנחנו לפניך

ותושבים ככל אבותינו כצל ימינו על הארץ ואין מקוה"^{פה} – לגר יש תודעה ש"סוף אדם למות"^{פז} (וככל שהחיים חולפים והאדם מתפתח הוא קרוב יותר למיתה, כמו הצל שהולך ומתארך ככל שהשמש נוטה להעריב ואז בבת אחת נעלם^{פח}), תודעה שימינו קצרים, המתאימה ל"זעיר אנפין" המקנן בעולם היצירה^{פח}. ובכלל, חויות החיים והמות שייכות לתחום המדות, הרגש של עולם היצירה (שהרי בו"ק התחוללה השבירה־המיתה של עולם התהו). כנראה התודעה הזו היא גם הדוחפת את הגר למצוא תכלית בחיים, לצאת מהחיים החולפים והכלים של העולם ולהצטרף (במהרה בימינו^{פז}) לעם הנצח.

שוב, אנחנו מתמקדים כעת בעולם היצירה – עולם הרגש, שהוא העולם של גרי־הצדק. המדות של המורגש, חסד־גבורה־תפארת, שהפנימיות שלהן היא אהבה־יראה־רחמים^צ, מכוונות כנגד שלשת הסימנים של עם ישראל – רחמנים (מדת הרחמים־התפארת), ביישנים

פד תהלים לט, יג.

פה דהי"א כט, טו.

פו ברכות ז, א.

פז ראה מלבי"ם עה"פ.

פח ראה תקו"ז תקו"ו (כג, א).

פט ראה לעיל הערה כו.

צ ראה באריכות בסוד ה' ליראיו ש"א פרקים ז"ט ובשיעורים בסוד ה' שם.

(נשמות של חסד, נשמות של גבורה ונשמות של תפארת) – וארבע מדרגות של גרי־תושב (נשמות של נצח, נשמות של הוד, נשמות של יסוד ונשמות של מלכות). קודם כל, יש כאן רמז מאד יפה שהכל מתחלק לעשר ספירות: שתי המערכות כאן – **ישראל, גר צדק, גר תושב; עולם הבריאה, עולם היצירה, עולם העשייה** – עולות ביחד 3220, בדיק עשר פעמים "חלק לעולם הבא"^{פא}! כלומר, לכל אחד מעשר המדרגות הללו, מישראל ומחסידי אומות העולם, יש חלק לעולם הבא.

ג'ור עם רגש

ככלל, החלוקה העיקרית היא בין ישראל בעולם הבריאה לבין הגרים בעולמות יצירה־עשייה^{פב} – ישראל ב־ג הספירות הראשונות (ר"ת גר – הגר הגמור...), המוחין, והגרים ב־ז הספירות התחתונות, המדות. החלוקה הזו היא היחס הכללי בין ישראל לאומות העולם^{פג}, כאשר ישראל מביאים לעולם את המוחין בעצם, את התורה שקדמה לעולם, ואילו האומות שייכות לטבע העולם שנברא בשבעת ימי הבנין. בפרט, הגרים מתחלקים לעולמות יצירה־עשייה – גרי־צדק הם בעלי רגש, כמו שמיד נרחיב, וגרי־תושב הם אנשי מעשה (כאשר שבע מצוות בני נח,

פא "חלק לעולם הבא" = 322, 14 פעמים 23 (בחלוקה לחלק, 6 פעמים 23, ו צירופי חיה, חלק, ולעולם הבא, 8 פעמים 23, סוד שם קפד). והנה, אמצעי תיבות "חלק לעולם הבא" עולים חלק וממילא הרוס"ת "חלק לעולם הבא" עולים לעולם הבא!

פב ועל פי חלוקה זו: ישראל עולם הבריאה = 910, 10 4) במשולש) פעמים 13 במשולש; גר צדק עולם היצירה גר תושב עולם העשייה = 2310 = 10 4) במשולש) פעמים 21 במשולש. היחס בין 13 ל־21 (שני בסיסי המשולשים הנכפלים כאן ב־10) הוא יחס של חתר זהב.

פג ראה באריכות בספר Kabbalah and Meditation for the Nations פרק 3 (עמ' 71-62).

יחסי החמ והלב בניור

מה יוצא? שהיחס בין ישראל לגר הוא יחס של מח ללב – ישראל אותיות לידאשקב וגר הוא בעל-רגש. בדרך כלל הסדר הוא "מח שליט על הלב"^{קא}. זו ודאי צריכה להיות ההרגשה של הגר^{קב}, שמקבל בלב שלם את ההנחיה של ישראל מתוך רצון להיות חלק מעם ישראל.

אמנם, לקראת סוף הביורורים, "כד מטיין גליין ברגלין"^{קא} כשמתקרבם לגאולה, מתגלה מתנוצצת גם בחינה של "פנימיות הלב שליט על המח"^{קב}, שהיא הרצון העז לקרב-לגייר כמה שיותר גרים לשם שמים באמת (כרצונו של יוסף הצדיק כאשר מל את המצרים^{קב}, רצונו של משה רבינו כאשר קרב את הערבי-רב ורצונו של מרדכי ואסתר בפורים שגרם ל"ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם", שהרי בפורים כל ישראל, כולל הגרים, הם "עם מרדכי"^{קא} ו"פחד היהודים" היינו "פחד מרדכי"^{קט}, ודוק).

ההימור האופטימי

נגיד עוד דבר על עולם היצירה: הזכרנו שעולם העשייה רובו רע ומיעוטו טוב – העולם של גר-תושב. בעולם הבריאה, העולם של ישראל, המצב הפוך – רובו טוב ומיעוטו רע. מה קורה בעולם היצירה, העולם של גר-צדק? הוא מקום של חצי-חצי, חציו טוב וחציו רע. כשמקבלים גר-צדק בזמן הזה, זהו בעצם הימור שהולכים עליו. זו ההלכה, מצוה גדולה, ללכת על ההימור. לא יודעים בוודאות מה עתיד לצאת מהגר הזה, אבל לוקחים את ההימור ונכנסים

(מדת היראה-הגבורה) וגומלי חסדים (מדת האהבה-החסד)^א. כלומר, הרגש של הגר^א הוא המכשיר אותו להצטרף ממש לעם ישראל^א והמוכיח שגם הוא היה נוכח במעמד הר סיני^א. ההבנה שגר-צדק שייך בעיקר לעולם של רגש, אומרת גם שכדי לקרב אותו ולקבל אותו לעם ישראל צריך להיות יהודי בעל רגש. מי שעוסק בגיור צריך להיות בעל לב פתוח, עם רצון לקבל את הגרים והשתדלות בפועל להתעסק בתהליך הגיור כהלכה, הכל מתוך ידיעה שגיור הוא זכות למתגייר^א ורצון לזכות כמה שיותר בני אדם (עד שיתקיים בכלונו, ישראל והגרים, "אשר יחדו נמתיק סוד בבית אלהים נהלך ברגש"^א). הרגש נחוץ גם כדי להרגיש את נפש הגר^א, לחוש בגעגועים שלו לקדושה, לאהוב אותו ולהזדהות עמו^א ("ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים"^א), "ואהבת לו כמוך כי גרים הייתם בארץ מצרים"^א, "ואהבתם את הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים"^א). במלים פשוטות, בית דין של גיור צריך להיות מורכב מרבנים בעלי רגש.

א יבמות עט, א. על הקבלתם לאברהם יצחק יעקב – המרכבה לספירות חסד: גבורה-תפארת – ראה חדא"ג מהר"ל שם; נתיבות עולם נתיב הבושה פ"א; תורת משה לרמ"א ר"פ עקב; פרי צדיק ויקהל אות ג.

צב רגש היינו ש – הרומזת לאש הרגש, "אתא דאבהן" הכוללת את הספירות חג"ת (ראה זהר ח"א ב, ב) – בתוך הגר.

גג ראה באריכות בח"ב של השיעור – שיתפרסם א"ה שבוע הבא – שהבסיס של נפש בהמית מקליפת נגה, שיש בה את המדות הטובות שהם סימני ישראל (תניא פ"א), קיים גם אצל חסידי אומות העולם והוא התשתית לגיור כהלכה.

צד שבת קמו, א (וראה נדרים כ, א).

צה כתובות יא, א.

צו תהלים נה, טו.

צז ורמז נאה: "נפש הגר" עולה אברהם יצחק יעקב (אברהם יעקב עולה נפש ויצחק עולה הגר) – כלל הרגש היהודי המיוחס המזדהה עם "נפש הגר", כנ"ל.

צח וראה גם בשיעור שבת יתרו (הנ"ל הערה עז) ובחלקים הבאים של השיעור על ההזדהות כבסיס היחס לגר.

צט שמות כג, ט.

ק ויקרא יט, לד.

קא דברים י, יט.

קב ספר הליקוטין וישב. ובכ"מ.

קג זהר ח"ג רכד, א; תניא פי"ב.

קד וראה עוד בח"ב של השיעור שגר-צדק הוא הבינוני של התניא, שאצלו העיקר הוא "מח שליט על הלב".

קה זהר ח"ב רנח, א.

קו לקו"ת דרושים לר"ה נח, ד.

קז בראשית רבה צא, ה.

קח אסתר ג, ו.

קט שם ט, ג.

הגרים לא יכול לבוא^{ק"ג}. כמובן, הגר עצמו הכי יצירתי – הוא היה גוי ועכשיו הופך להיות יהודי שווה לכל דבר, טיפוס יצירתי בעולם. שוב, עולם היצירה הוא גם עולם של שני יצרים, חצי טוב וחצי רע, וגם עולם של יצירתיות, מלשון "פושט צורה ולובש צורה"^{ק"ד} חדשה.

חציאת החן של בן-נח

נאמר עוד מלה חשובה, שגם קשורה לנושא שדברנו עליו בזמן האחרון^{ק"ט}. שאלנו למה מקובל בחז"ל לקרוא לכל הגוים דווקא "בני נח", ולא בני אדם הראשון או משהו אחר. הפירוש הפשוט הוא שרק נח קבל את המצוה השביעית מבין שבע המצוות שנקראות שבע מצוות בני נח, איסור אבר מן החי^{ק"ט}. הסברנו שהדרגה של בני נח שייכת לעולם היצירה – הרוח בחמש המדרגות נרנח"י – דרגה אחת יותר גבוהה משש המצוות של תיקון החברה שקבל אדם הראשון. אם הגוים שומרים את המצוות הם בני נח טובים. אבל יש בענין עוד משהו, הכי חשוב, שלא אמרנו:

כמו שהפסוק הראשון בתורה, תחלת פרשת בראשית, הוא **"בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ"**, שבהשגחה פרטית עולה **"כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא"** ו"חסידי אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא" – כך הפסוק המסיים את פרשת בראשית הוא "ונח מצא חן בעיני הוי"^{ק"י}. כשאני קורא לגוי בן נח, מה אני רוצה ממנו? מה אני רומז לו? לכל גוי שאני מכנה על שם נח אני רומז – 'אתה יכול

כשמתקרבים לגאולה, מתגלה מתנוצצת גם בחינה של "פנימיות הלב שליט על המח", שהיא הרצון העז לקרב לגייר כמה שיותר גרים לשם שמים באמת

לראש של חצי-חצי. בחצי-חצי אני מכריע לטוב, לצד הטוב – אני חיובי, אני אופטימי. הרגש החיובי מאפיין את היצירתיות של עולם היצירה.

בשביל לקדם את הנושא של המהפכה הרביעית, ובכלל את נושא הגיור, צריך להיות אופטימי. אופטימיות היא הכרעה-הימור לצד החיובי. הרי אפשר גם להיות פסימי –

אפשר להיות פסימי גם ממה שרואים שקורה בפועל, בשטח. לא כל הגרים יוצאים צדיקים הכי גדולים. שוב, יש בגיור הימור ויש בו אופטימיות. ההלכה אומרת, הש"ך כותב זאת^{ק"י}, שהכל לפי ראות עיניהם של הדיינים לגבי הכוונות של המועמד לגיור. צריכים לסמוך על הלב של בית הדין ולהיות אופטימיים, 'הולכים על זה'. יש כמובן עדות מסוימות ותקופות מסוימות בתוך הגלות המרה שלנו בהן נמנעו מלגייר, לא 'הלכו על זה', אבל כשקוראים את ההלכה – הדין לא ככה. לכן מצוה גדולה לקרוא את ההלכה בסימן **חסר** – זהו הסימן, סימן **רסח** ביורה-דעה. שם, עם כל מסקנות המפרשים, לוקחים את ההימור של הגיור – לכתחילה. לא משהים את הגר שמרגישים שכוונתו לשם שמים, זהו עינוי הדין להשהות את הגר – מקבלים אותו מיד^{ק"א}. מלמדים אותו קצת מצוות קלות וקצת מצוות חמורות ומגיירים אותו^{ק"ב}.

בשביל לעסוק בנושא של גיור כהלכה צריך להיות מאד יצירתי, בשביל בכלל 'לתפוס' את הנשמה הזו ולדון האם יש לה כוונות טובות לשם שמים – האם זהו גר שיוסיף לעם ישראל, האם הוא יקרב את ביאת הגואל, עד כדי כך שבלעדיו משיח לא יכול לבוא? המשיח מתמהמה, כי בלי

ק"ג ראה לקומ"א ז, ו. ק"ד לשון הראשונים. ספר הפליאה ד"ה "ויאמר אלהים ישרצו המים וגו'"; פירוש הראב"ד לספר יצירה (פ"ב מ"א); תחלת ספר החשק לר"א אבולעפיא, ובכ"מ.

ק"ט שיעור ז' שבט הנ"ל הערה מט.

ק"ט רמב"ם הלכות מלכים פ"ט ה"א.

ק"ז בראשית ו, ח.

ק"י ראה סימן רסח סק"ג.

ק"א רמב"ם הלכות איסורי ביאה פ"ד ה"א (וראה שם ה"ה ובשו"ע י"ד רסח, ב).

ק"ב רמב"ם שם ה"ב וש"ע ס"ב.

יעזור לך ויעורר אותך לעלות עולם. מה פירוש לעלות עולם? לשנות מהות. יש שינוי המציאות ושינוי המהות. אצל יהודי כתוב, פתגם בלוח "היום יום" קכג, שהחסידות לא באה לשנות את המהות – כי אתה כבר יהודי, אלא רק – לגלות את המהות שלך ולשנות את המציאות שלך, "חסידות משנה את המציאות ומגלה את המהות". אבל אצל גוי תכלית החסידות (של חסידי אומות העולם) היא לשנות את המהות – זו עלית העולמות. לכן גיור הוא יותר חידוש, יותר "ציפור מדברת" קכד, יותר שעשוע לקב"ה. הוא מחכה לשעשוע הזה, לתענוג, לנחת-רוח שעושה הגר – והציפיה הזו היא המעכבת את ביאת משיח. ה' מחכה ליצירתיות של הציור של הגיור, שהוא שינוי המהות.

התפקיד שלנו הוא להזדהות עם ה' וגם להזדהות עם הגרים, למצוא ולקרב בלב מלא רגש את אותם בני-נח שמוצאים חן בעיני ה' ולהמר' עליהם כאלו שהגיור שלהם יביא את המשיח. על מציאת הגר הזה, גר הצדק האמתי, אפשר לדרוש את הלשון "מגרגרו בראש הזית" קכה, שרש"י מביא בתחלת הפרשה הבאה – מציאת הטפה הראשונה, הכשרה למנורה המאירה ל"כל באי עולם" קכז. את אותו גר צריך להביא אל משה רבינו, הרוצה לקרב את הגרים, כדי שיאיר עמו את העולם – "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד" (והיינו דווקא למשה כפי שהוא בבחינת "ואתה", גילוי העצם שלו קכז).

ורמז-סיום בסוד מציאת החן של הגרים:

קכג לוח "היום יום" י"ג כסלו. וראה עוד בשיעור י"ג כסלו תשפ"א (ח"ב) – נדפס בגליון שלח פ"א. קכד ראה אור תורה (קה"ת, הוצאה שניה) אותיות שי' ו' שפח (וברבו מאמרים בחסידות). קכה מנחות פ"ח מ"ד. ורמז: "מגרגרו בראש הזית" = זך ("שמן זית זך") פנמים נא (ג"פ טוב, סוד "טוב שם משמן טוב", ו"טוב" הוא שמו המקורי של משה רבינו – ראה גם בשיעור הנזכר לקמן הערה קכז). קכו מנחות פ"ו, ב. קכז ראה כלי יקר עה"פ ובלקו"ש חכ"א תצוה שיחה ג ובשיעור ה' אדר השתא – נדפס לקמן.

למצוא חן בעיני ה'!, כמו שכתוב "ונח מצא חן בעיני הוי". מה ה' עושה לך כשאתה מוצא חן בעיני? מקרב אותך אליה.

יש לנו בלי-סוף הסברים בענין של חן – ספר שלם קיט. בכלל, מציאת חן בעיני מישהו מעידה על קרבה. ברגע שאני קורא לו בן-נח אני כבר מזמין אותו, אומר לו 'תמצא חן בעיני ה' – לשם כך קודם כל תהיה חסיד. מהי חסידות? כנראה חסידות מתחילה מהגוי, חסיד אומות העולם. קודם כל תהיה חסיד, ואם אתה מוצא חן, התוצאה והתכלית של החן היא שהקב"ה יעורר אותך. כשקוראים

לגוי בן-נח שואלים אותו – 'אתה מוצא חן בעיני ה'? אתה צדיק תמים?'. הפסוק הבא הוא "אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים" קכ – הוא גוי עדיין, עוד לא אברהם

אבינו. "יש דורשים" ו"יש דורשים" על היחס בין נח לאברהם קכא, אבל פשיטא שהוא לא אברהם אבינו. אף על פי כן, הוא גם מוצא חן בעיני ה' והוא גם צדיק תמים. אומרים לכל בן נח, אחרי אברהם אבינו, אחרי מתן תורה – 'תגשים את הנח שלך, נח אותיות חן קכב!

הגר – 'צפור מדברת'

אם כן, הוספנו כאן נקודה חשובה מאד, שלהיות בן נח היינו להיות יכול למצוא חן בעיני ה' ולהיות צדיק תמים, ואז בטוח ה'

מהי חסידות?
כנראה חסידות
מתחילה מהגוי,
חסיד אומות
העולם

קיה ראה שם משמואל נח תרע"ח ד"ה "במדרש רבה ונח מצא חן".

קיט **שבעים פני חן** – ה' יגלה אורו בקרוב, אכ"ר.

קכ בראשית ו', ט.

קכא רש"י שם.

קכב תופעת הויפוך שייכת לאישון העין – האיש הנראה במציאות מתהפך בתוך האישון (ראה גם רד"ק ספר השרשים שרש' איש' ופירושו על תהלים יז, ח) – ובזכותה מתקיים בגר "שמרני כאישון בת עין" (תהלים יז, ח), שהרי "הוי" שמר את גרים" (שם קמו, ט).

תהלים פא ובכ"ד) - בעל כח הגיור של "אב המון גוים", "האדם הגדול בענקים" (יהושע יד, טו; בראשית רבה יד, ו) המעניק את האמונה הטהורה בה' אחד לכל באי עולם - וזרבלל רומז לניצוצות הקדושים הזרזיים בבבל, הגרים שלשם קיבוצם גלו ישראל (פסחים פז, ב). הפסוק הקודם - "ויען ויאמר אלי לאמר זה דבר הוי' אל זרבלל לאמר לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר הוי' צבאות" - מלמד שהכח להביא את הגאולה הוא "ברוחי", בה מתקנים עולם במלכות שדי ומגיירים את כל הגרים הניצוצות.

הביטוי בו פתחנו, "ורבים מעמי הארץ מתייהדים", עולה ביטוי החן הכי מובהק (המופיע בנבואת המנורה) - "תשאות חן חן"^{קכח}!

קכח זכריה ד, ז: "מי אתה הר הגדול לפני זרבלל למישר והוציא את האבן הראשה תשאות חן חן לה". "הר הגדול" רומז לאברהם (העולה הר גדול) ש"קראו הר" (מדרש

הַלּוּמֵד עַל מִנַּת לַעֲשׂוֹת | צִידָה לְדֶרֶךְ

- ◆ הענין של אדר הוא "ורבים מעמי הארץ מתייהדים".
- ◆ משה רבינו חוזר בכל דור בעיקר כדי לטפל ב"גרים גוררים" שקבל - הערב־רב.
- ◆ גיור מדבק - גר גורר גר.
- ◆ "גרים גוררים" היינו גיור עממי - "מעמי הארץ" (ויש בכך מעלה).
- ◆ "בראשית ברא אלהים את השמים [נשמות ישראל] ואת הארץ [נשמות גרים, העולות בסוד 'אמת מארץ תצמח']" - ולכולם יש חלק לעולם הבא.
- ◆ אין להתכחש לכך שגם היום, כשלא נוהג דין גר־תושב, ישנם חסידי אומות העולם.
- ◆ כשאברהם אבינו אומר "גר ותושב אנכי עמכם" עונים לו "נשיא אלהים אתה בתוכנו" - ב"גר ותושב" יש התנוצצות של "נשיא אלהים".
- ◆ מחצב נשמות ישראל בבריאה; שרש גר צדק ביצירה; גר תושב הוא הטוב (המועט) שבעשה.
- ◆ גיור כל הגרים הפוטנציאליים הוא תנאי לביאת המשיח.
- ◆ הגר, בנו הישיר של השי"ת, מיוחס יותר מישראל, בני אברהם, יצחק ויעקב.
- ◆ ישראל הם אנשי־שכל, גר־צדק הם בעלי רגש וגר־תושב הם אנשי מעשה.
- ◆ הרגש הטוב של הגר מעיד על הקשר שלו לעם ישראל.
- ◆ העוסקים בגיור צריכים להיות בעלי רגש - האוהבים את הגרים ומזדהים עמם.
- ◆ הגרים בטלים לישראל - "מח [ישראל] שליט על הלב [גרים]".
- ◆ לקראת ביאת המשיח גובר הדחף של צדיקי הדור לגייר - "פנימיות הלב שליט על המח".
- ◆ גיור הוא הימור אופטימי - תקווה שממצב של חצי־חצי יצא טוב.
- ◆ מצוה לקחת את הימור־הגיור - לפי שיקול דעת הדיינים - בתקווה שהגר הזה יביא את המשיח.
- ◆ כינוי הגוים "בני נח" קורא להם - היו צדיקים תמימים! מצאו חן בעיני ה'!
- ◆ כשבן נח מוצא חן בעיני ה' הוא מקרב אותו לגיור.
- ◆ גיור הוא שינוי המהות שמוצא חן בעיני ה' כחידוש של 'צפור מדברת'.
- ◆ תפקידנו 'לגרגר בראש הזית' את הגר הראוי - שבזכותו תבוא אורה לעולם כולו.

משה – אין וטוב

התעלמות משה וגילוי עצמותו

שנעלם, אך עצמות מהותו קיימת ומשפיעה בעולם "יתיר מבחיוהי"¹. וכך, ועוד יותר, "מחני נא" מגלה את ההתקשרות העצמית של משה לעם ישראל, עוד יותר מהתקשרותו לתורה, ואת מסירות נפשו עליהם (בה תקן את "מי נח"^ט, המבול שנקרא על שם נח משום שלא התפלל על בני דורו) – התקשרות משה לתורה שייכת לשמו, אך התקשרותו ומסירותו לעם ישראל היא עצמות מהותו.

כך, אומר הרבי, דווקא בכח ה"אתה" של משה, "עצם הנפש שקשור עם ה'אתה' העיקרי והאמתי, 'אתה' שלמעלה, עצמותו ומהותו ית' (שבאמת לאמתו רק על העצמות דווקא שייך לומר 'אתה' לשון נוכח, ושם שמים שגור בפי כל)¹⁰, לפעול את החבור והצוותא של כל היהודים (כולל עושי העגל) למציאות אחת. אפשר לקשר זאת לווארט יפה של הסבא קדישא מסלונים, שמסביר כי ב"ואתה תצוה" ההוראה היא "דבר זה גופא תצוה להם, שידעו איך להגיד 'אתה' לפני הקב"ה"¹¹, ולהוסיף על דבריו שמכך יוצא גם הלימוד כיצד לומר לכל יהודי "אתה" לנוכח, פנים בפנים (כמתאים לתהא שנת פנים בפנים), בצוותא וחיבור של כל ישראל.

המפרשים מציינים שפרשת "תצוה" היא הפרשה היחידה (מהולדת משה בפרשת שמות ועד משנה תורה¹²) בה לא נזכר שמו של משה רבינו. טעמים רבים נאמרו בכך, ומהם: לאחר חטא העגל אמר משה "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת"¹³, ומכיון ש"קללת חכם אפילו על תנאי היא באה"¹⁴ התקיים הדבר במחית שמו של משה מפרשה אחת¹⁵.

פרשת "תצוה" נקראת בסמיכות לז' אדר, הילולת משה רבינו¹⁶, והעדר שמו מהפרשה רומז להסתלקותו.

כשהרבי מליובאוויטש דן בתירוצים אלה¹⁷ הוא מדגיש שההעדר והחסרון הוא רק בנוגע לשמו של משה, אך לאידך גיסא ב"ואתה תצוה" מודגש עינו העצמי של משה רבינו, כפי שמאריך בעל הכלי יקר ש"ואתה" היינו "מהות עצמותך". בהסתלקות משה הרי שמו-גילוי הוא

מעובד משיעור ה' אדר"ר ע"י איתאל גלעד. ברית למשה הכהן שי' הרמתי. כפ"ח.

א רא"ש עה"ת ובעל הטורים בריש פרשתנו.

ב שמות לב, לב.

ג מכות יא, א.

ד זהר חדש ריש שה"ש (ג, ס). רא"ש עה"ת ריש פרשתנו. רבותינו בעלי התוספות ורבינו בחי' לשמות לב, לב.

ה סוטה יב, ב.

ו מאור עינים עה"פ (ועוד).

ז בראשון: לקו"ש חכ"א תצוה שיחה א. בשני: לקו"ש

חט"ז וחכ"ו שיחת תצוה יז אדר.

ח זהר ח"ג עא, ב. תניא אגה"ק כז.

ט ישעיה נד, ט.

י ראה לקו"ת לארז"ל עה"פ.

יא לשון לקו"ש חכ"א הנ"ל ס"ו (עמ' 78) בתרגום חפשי.

יב תורת אבות ריש פרשת תצוה.

— הריבוי של "שם" — מופיע גם הפתח, ניקוד (החכמה).

הבטול במציאות של משה, שמגלה את מהותו העצמית¹, הוא באמרו (פעמיים) "ונחנו מה"² בפרשת המן (מן ר"ת "מחני נא"). באמירת "ונחנו מה" לצורך הורדת המן חוזר משה רבינו לכתר-לאין, עד לראש העליון שבג, "רישא דלא ידע ולא אתידע" (שבנפש הוא כח האמונה³), כאמור בסיום שם "ויאמרו איש אל אחיו **מן הוא** [אותיות **אמונה**] כי לא ידעו מה הוא"⁴. ביטוי הבטול של משה דווקא באמירת "ונחנו", לשון רבים (שלא כמו בטול האיני של אברהם ושל דוד⁵, שאמרו "ואנכי עפר ואפר"⁶ ו"ואנכי תולעת ולא איש"⁷), מתאים לדברי הקדושת לוי שמגמתו בבטולו היא התכללות עם אהרן אחיו, ובעצם — כפי שמאריך הרבי בשיחה (כנ"ל) — התכללותו וחבורו לכל עם ישראל (עד שאפילו ה־א, עיקר האיני-אנכי, הגוף הראשון בצורת הרבים אנחנו, נעלמת כאן).

במלה "ונחנו" יש חן מיוחד, בכך שהיא נקראת ישר והפוך (על דרך "ונח מצא חן"⁸, "ונחנו" אותיות ונח-חן, וכנ"ל שב"מחני נא" מתקן משה את "מי נח"). אך העיקר לעניננו שהיא רומזת לשלמותו של משה, שחי "ונחנו" (120) שנים בדיוק, מ־ז' אדר עד ז' אדר — בן

הבטול במציאות של משה

גם בקדושת לוי נשאלת שאלת העדר שמו של משה מן הפרשה, והוא מסביר באריכות כי בשביל לצוות על בגדי הכהונה, שאינם שייכים לו כלל ולכן אינם מושגים "בשכל עצמותו", עליו להיות "בטל במציאות" ולהגיע למדרגת "אין", וזו סבת העלם שמו (גם בשבעת ימי המילואים, בהם שמש משה בכהונה גדולה ככהונה ומעבר לקראת כהונת אחיו, הוא לא שמש בבגדי כהן גדול אלא ב"חלוק לבן שאין לו אימרא"⁹, שגם מורה על בחינת אין — על לובן פשוט וקבוע שמאפשר לעבוד את ה' בכל הגוונים¹⁰).

אם מקשרים זאת לדברי הכלי יקה, ש"ואתה" היינו "מהות עצמותך", הרי שבבטול במציאות חוזר משה למהות והעצמות שלו — שרשו באין האלקי. במושגי הקבלה והחסידות, עצמות-מהות-מציאות הן כתר-חכמה-בינה¹¹. הבינה-המציאות היא ה"יש", ובבטולה חוזרים לאין — למהות, שהיא "החכמה מאין תמצא", ולעצמות, שהיא הכתר שנקרא אין (ובכך מקיים, למעליותא, "ואם אין — מחני", והרמז הנאה: "מחני" עולה "ואם אין"). וביחס לשמו של משה: מה"שם" בצירה, שהוא ניקוד הבינה, מציאותו של משה (אותיות השם), הוא עולה מעלה-מעלה, ל"שם" בקמץ, ניקוד הכתר (סוד "אם אסק שמים שם אתה"¹², כאשר ב"שמים"

יג תענית יא, ב.

יד הקדושת לוי מצוין בפרט את הגוונים הפרטיים של שלשת האבות ושל משה ואהרן. בשם משה הראש והסוף הם ה"מה" שלו — שבאמרו "ונחנו מה" כלל עמו את אהרן אחיו, כדלקמן בסמוך — וביניהם האות ש, שהיא "אתא דאבהן" (ראה זהר ח"א ב, ב; תקו"ז תקון נא [פו, ב]) באשר שלשת הקוים שלה הם כנגד שלשת האבות, ה'מתנקזים' אל נקודת-היסוד שבתחתיתה, שכנגד יוסף הצדיק (ראה זהר ח"ב רעו, א; ח"ג רלו, א; שב, א. ובריבוי מקומות). אם כן, השם משה — שבסוד הדעת (שער הפסוקים שמה. ובכ"מ), "מפתחא דכליל שית" (זהר ח"ב קעד, א) — כולל את ששת הרועים שכנגד הו"ק, על הגוונים המיוחדים שלהם.

טו הקדמת סוד ה' ליראיו פ"ט (ובשיעורים בסוד ה' ח"א עמ' רנד). ובכ"מ.

טז תהלים קלט, ח.

יז וראה באורך "פרק בעבודת ה'" בספר **לב לדעת** (ובפרט שם ביאור ב).

יח שמות טז, ז.דח.

יט **סוד ה' ליראיו** ש"א פ"א ובנספח "ג" רישין שבכתר" (וביאורם בשיעורים בסוד ה' ח"ג עמ' מז ואילך ועמ' רצא ואילך).

כ ראה קיצורים וביאורים לד"ה "הרכבת" (נדפס במגיד **מראשית אחרית**) אות ב; **סוד ה' ליראיו** ש"א הערה ג.

כא שמות טז, טו.

כב על בטול אברהם-משה-ידוד, אפרמה-תולעת (ר"ת **אמת**), ראה מאור ושמש (הקדמון) ראה עה"פ "אחרי ה'". מובא בשם הרוקח ומופיע בספרי חסידות רבים (ללא מקור).

כג בראשית יח, כז.

כד תהלים כב, ז.

כה בראשית ו, ח.

בתורה^{לה} – תורת משה. כשם שה"אתה" של משה מחבר את ה' עם כל ישראל, כך גם ה"טוב" שלו (הגנוז בתורתו), כדרשת חז"ל היפהפיה – "יבא טוב ויקבל טוב מטוב לטובים, יבא טוב, זה משה, דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא, ויקבל טוב, זו תורה, דכתיב כי לקח טוב נתתי לכם, מטוב, זה הקב"ה, דכתיב טוב ה' לכל, לטובים, אלו ישראל דכתיב הטיבה ה' לטובים"^ל.

השה – אין וטוב

אם כן, אפשר לומר שב"ז' אדר עולה משה לשני שרשים-מזלות שלו, ששניהם למעלה משמו הגלוי משה (שנעלם מפרשת "תצוה"). תמיד מוסבר^{לז} שלכל אדם יש שני מזלות – "מזל עליון" ו"מזל תחתון" – השייכים ליום הלידה שלו וליום ההסתלקות שלו. וכאן, מצד יום ההסתלקות עולה משה ל"אין" ומצד יום ההולדת הוא חוזר ל"טוב". עולה שיש כאן קשר עמוק בין אין וטוב (שתי בחינות משה המתחברות יחד, "משה משה" לא פסיק טעמא בגויהו"^{לח}) – בשביל להיות אין צריך להיות טוב ובשביל להיות טוב צריך להיות אין.

מה היחס בין שתי הבחינות? **אין** ו**טוב** הם בסוד "**אני** **והו** [הושיעה נא]"^{לט}, שני שמות ב**-עב** שמותיו של הקב"ה – **אני** (אותיות **אין**) הוא השם ה**-לז** (הפותח את **לו** השמות האחרונים, כנגד **לו** הצדיקים הגלויים, שמשה בזמן ההסתלקות עומד בגלוי בראשם) ו**והו** (בגימטריא **טוב**) הוא השם ה**-א** (הפותח את **לו** השמות הראשונים, כנגד **לו** הצדיקים הנסתרים, שבמשה בזמן לידתו – כשהוא עדיין צדיק צפון גנוז מעין כל – עומד בראשם)^מ.

לה בעש"ט עה"ת בראשית אות כז (וש"נ).

לו מנחות נג, ב.

לז ראה שיעור א' אייר תשע"ז (ובכ"ד).

לח שמות ג, ד. ראה שמות רבה ב, ו; זהר ח"א קכ, ב; ח"ג קלח, א.

לט סוכה מה, א. וראה רש"י שם ד"ה "אני והו".

מ סוד כנגד **לו** צדיקים נסתרים ו**לו** צדיקים גלויים מבואר באגרת היוחב והשלום המיוחסת לצ"צ.

מאה ועשרים שנה אנכי היום [בגימטריא אין]^כ – ואז הסתלק וחזר לשרשו שבאין, "ונחנו מה".

חזרה אל ה"טוב" של משה

אכן, קצת פלא, מדוע בנוגע לסמיכות ל"ז' אדר מציינים את ההסתלקות משה ביום זה ולא את יום הולדתו^{כז}? בפשטות, כשם שפרשת תצוה קשורה להסתלקות משה ב"ז' אדר כך היא קשורה גם ליום הולדתו ב"ז' אדר (וביתר שאת, שהרי "כדאי הלידה שתכפר על המיתה"^{כח}).

מכאן אפשר לתת פירוש נוסף להעדר השם "משה" מהפרשה, אף שכולה מדברת על מהות עצמותו: משה רבינו קבל את שמו מאמו המאמצת, בת פרעה, כאשר היא מושה אותו מן היאור בגיל שלשה חדשים. כלומה, חזרת משה ליום הולדתו היא החזרה לזמן בו עדיין אין לו שם, אף שמהות עצמותו כבר נולדה בעולם^{כט}.

בפשטות, בשלשת החדשים הראשונים של משה, בהם הוא נעלם וצפון, אין לו שם – הוא לגמרי בבחינת 'אין'. אכן, מהפסוק "ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים"^ל דורשים חז"ל כי "טוב שמו"^{לא}. "טוב" הוא שם סודי-צפון של משה, כמתאים לתכונת הגניזה של ה"טוב", כפי שדרשו על ה"טוב" הראשון בתורה – "וירא אלהים את האור כי טוב"^{לב} (ממנו למדו ש"כי טוב הוא" בלידת משה היינו "שנתמלא הבית אורה"^{לג}), "טוב לגנוז אותו"^{לד} (סוד "טוביה גניז בגוויה"^{לד}). הבעל שם טוב לימד שה' "גנוז

כו דברים לא, ב.

כז וראה באורך בלקו"ש חט"ז (הנ"ל הערה ז).

כח רש"י למגילה יג, ב ד"ה "ושבעה באדר נולד".

כט וראה לקו"ש חכ"ו (הנ"ל הערה ז) ס"ג, שם מציין הרבי שהשם משה ניתן זמן רב אחרי לידתו ולא על ידי הוריו, ביתר-שאת על כך שאצל כל אדם קודמת הופעתו המלאה בעולם, ה"אתה" שלו, לנתינת שמו (אך בלי להציע זאת כפירוש נוסף לסמיכות ל"ז' אדר).

ל שמות ב, ב.

לא סוטה יב, ב.

לב בראשית א, ד.

לג זהר ח"א מה, ב (וראה חגיגה יב, א וברש"י עה"פ).

לד שילוב זהר ח"א ג, א וח"ב רל, א.

בפרט ה"לא" הוא האין, ידיעת השלילה של משה, וה"כן" הוא הטוב, ידיעת החיוב של משה, בתיאור ה' כעצם הטוב^מ, ואכמ"ל). והנה, כאשר מחברים ביחד את שתי הכפולות עולה הכל 70 פעמים **אין-טוב**^{מה} ("אני והו")! מכיון ששני השמות עולים ג"פ הוי' הרי שהכל עולה ג"פ ('ממוצע' הבחינות משה-אין-טוב) 1820 (סוד פעמים הוי'), מספר שמות הוי' ב"ה בתורה!

מד כפי שנתבאר בארוכה בשיעור כ' טבת השתא (נדפס בגלינות וארא ו'בא).

מה ויש לומר ש'ס פעמים טוב היינו סוד נשמות ישראל (ה"טובים", כנ"ל בפנים), שבעים יוצאי ירך יעקב, ואילו 70 פעמים אין היינו סוד נשמות הגרים מ'סל אומות, החוזרים לאין כדי להכלל בישראל - הכל בכח משה, גואלן של ישראל המקרב את הגרים (כמבואר באריכות בשיעור ב' אד"ר השתא, הנדפס לעיל בגליון), וד"ל.

ורמו לסיום: **משה-אין** בהכאה פרטית (מ פעמים א, ש פעמים י, ה פעמים ו) עולה 3290 ו-**משה-טוב** בהכאה פרטית (מ פעמים ט, ש פעמים ו, ה פעמים ב) עולה 2170. המכנה המשותף כאן הוא 70 (בסוד "שבעים פנים לתורה"^{מא} של משה ו"שבעים זקנים" שמשה האציל מרוחו עליהם^{מב}) - 3290 עולה 70 פעמים **בטול**, מדתו של משה^מ (העולה גם הוי'-**אהיה**) ו-2170 עולה 70 (כן) פעמים **לא**, בסוד הפסוק המתאר את עיקר מעלת משה, "**לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא**"^{מג} (כאשר

מא במדבר רבה יג, טו; זהר ח"א מז, ב; ח"ג כ, א; רטז, א; רכג, א.

מב במדבר יא, כה.

מג שם יב, ז.

חנה במשכן

"**וְעִשְׂתְּ מִזְבַּח מִקְטָר קֶטֶר**". כאן נשלמת תמונת המשכן: השולחן עם לחם הפנים בצפון; המנורה מאירה בדרום; ובאמצע מזבח הקטרת, בדיוק מול ארון הברית והכפרת שמעבר לפרכת. המשכן מזכיר בית אנושי: במקום המוצנע נמצא חדר המטות (הארון והכפרת). בחדר החיצוני יש שולחן למאכל ומנורה מאירה. מזבח הקטרת הוא האווירה הטובה השורה בין בני הזוג, כמו הבשמים של האשה המעוררים את האיש. קטרת פירושו **קשר** בארמית. שלש מצוות חשובות מיוחדות לנשות ישראל: טהרת המשפחה, הפרשת חלה והדלקת הנר - הרמוזות בראשי התבות **חנה: חלה, נדה, הדלקת הנר**. שולחן לחם הפנים הוא כשרות המטבח היהודי, הנמצא באחריות האשה ומתבטא במצות הפרשת חלה. מנורת הזהב היא מצות הדלקת נרות בשבת וביום טוב. ומזבח הקטרת מסמל את טהרת המשפחה וריח הניחוח העולה ממנה. כך הופך כל בית יהודי למשכן ומקדש.

גיור כהלכה

מקבל על עצמו את כל התורה, כדברי הרמב"ם "אפילו קיבל עליו כל התורה כולה חוץ מדקדוק אחד אין מקבלין אותו". הגר אינו צריך לדעת מראש את כל 'דקדוקי התורה', אבל יש לו נכונות יסודית לקבל את 'החבילה' כולה.

שלמות העם: עם ישראל כולו הוא כגוף אחד, "ישראל ערבים זה בזה" וכולנו משפחה אחת גדולה. לא מוותרים על אף יהודי. באופן מופלא, שלמות העם כוללת גם את **גרי הצדק**, שכן גיור פירושו הצטרפות לעם היהודי, "עִמְךָ עָמִי וְאַלֶּהֶיךָ אֱלֹהֵי". מיהו יהודי באמת? רק התורה קובעת. מי שהתגייר כהלכה, מצטרף אלינו ונקבל אותו בזרועות פתוחות! אך גיור שלא כהלכה, במיוחד כשהוא נעשה ב'סיטונאות', עלול להביא למצב חמור של "התבוללות הפוכה" המכניסה נכרים לחברה היהודית ומהווה סכנה ממשית לחוסן העם היהודי.

שלמות הארץ: ארץ ישראל כולה לעם ישראל כולו, זו המטרה והשאיפה. בלשון משפטית, הריבונות על הארץ שייכת לעם היהודי. השמירה על גיור כהלכה במדינה יהודית, מוודאת שהארץ תישאר בבעלותו של העם היהודי, הבעלים החוקי היחיד שקיבל את הזכות מאת בורא העולם ככתוב בתורה.

ולסיום: **מנהיגות!** כאשר יש הנהגה ברורה, בדרך התורה, אזי הגרים מבינים להיכן הם מצטרפים, לה' אלוקי ישראל הנותן תורה לעם ישראל. מנהיגות אמתית מהווה השראה לגיור נכון, כהלל הזקן המקרב את הגרים וסומך על כנותם, ובעיקר סומך על כך שבהנחייתו יגיעו לדרך האמת. על הגיור הנעשה ברוח זו מדובר בשיעור המרכזי בגליון הנוכחי, והוא הגיור הרצוי והמביא את הגאולה!

הדיון בסוגיית הגיור אינו רק שאלה פרטית, כיצד בית דין מסוים יקבל את הנכרי הבא ומבקש להתגייר, אלא מהווה סוגיה **ציבורית** מובהקת, במיוחד מאז המאבק על סעיף 'מיהו יהודי' בחוק השבות משנת תש"ל (בו ראה הרבי מליובאוויטש שרש פורה ראש ולענה).

מאבק במגרש הפוליטי הקיים יהיה חסר, כל עוד לא נציב ציור מתוקן כיצד נוהגת **מדינה יהודית** ראויה לשמה. לשם כך, נצביע על מושג הצריך לעמוד בתשתית: **השלמות** – שלמות התורה, שלמות העם ושלמות הארץ. הגישה הנכונה לגיור נובעת מהכרה בשלש השלמויות גם יחד:

שלמות התורה: כל התורה היא "מקשה אחת". אם חסרה אות אחת בספר התורה הוא פסול, וכך כל תרי"ג המצוות הן מערכת אורגנית שאי אפשר לוותר על משהו ממנה. כשקבלו ישראל את התורה בהר סיני, הם נכנסו בברית, מחויבות עמוקה, ואמרו "נעשה ונשמע" – איננו יודעים מה בדיוק יכתב בתורה אך אנו מקבלים את **כולה** בשלמות, נעשה כל מה שנשמע בהמשך. גם אם במהלך החיים אנו נכשלים פה ושם, אך בכל יום אנו מקבלים על עצמנו עול מלכות שמים ועול מצוות ומצהירים על מחויבות לתורה.

גם **הגיור** הוא 'שחזור' מעמד הר סיני, ובו הגר

דבר השמיטה

טעמי מצוות שמיטה

גֵּעוּר שְׁבִיעִית

מקיימים בו "תשביתו".^א בעוד עבודה זרה: "מצות עשה היא לאבד עבודה זרה ומשמישה וכל הנעשה בשבילה"^ב. בעוד מעשרות: "כי תכלה לעשר... ואמרת לפני ה' אלהיך בערת^ג הקדש מן הבית וגם נתתו ללוי"^ד. בעוד זה לא נמנה בתרי"ג, או שהוא נכלל במצות וידוי מעשרות^ה או שהוא מדיני תרומות ומעשרות^ו. "כיצד היה בעוד? נותנין תרומה ותרומת מעשר לבעלים [לכהן] ומעשר ראשון לבעליו [ללוי] ומעשר עני לבעליו [לעני] ומעשר שני והבכורים מתבערים בכל מקום"^ז – ונראה ש"בערתי הקדש" פירושו באופן כללי הוצאה מרשותו (כן מוכח מהרמב"ן) אלא שיש דברים שדי בנתינה ויש דברים שצריך לאבד מן העולם, מעשר שני ובכורים. ולשיטת המנחת חינוך מעשר שני ובכורים צריך לאבד רק אם לא יגיע בזמן לירושלים^ח.

פנימיות ההלכה

בארבע מצוות הבעור יש הבדלים גדולים בחומרת הבעור ודרגתו, ויש לכוון אותם כנגד אותיות שם הוי"ב^א, ככל שהבעור קל יותר

- ח רמב"ם הלכות עבודה זרה פ"ז ה"א.
ט דברים כו, יב"ג.
י מרכבת המשנה מעשר שני פי"א ה"ד "שהבעור אינו מצוה אלא חלק ממצות וידוי".
יא שו"ת משפט כהן סי' נה. חזו"א דמאי ב, ז.
יב מעשר שני פי"ה מ"ו.
יג מנחת חנוך מצוה תרז, והוכיח זאת מרש"י ותוספות.

"וְלִבְהִמְתָּךְ וְלַחֲזֵקָה אֲשֶׁר בְּאֶרְצְךָ תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאָתָה לְאֶכְלֹ"ל"^א, מכאן נלמד דין בעור שביעית "כל זמן שחיה אוכלת מן השדה האכל לבהמתך מן הבית, פְּלָה לחיה מן השדה פְּלָה לבהמתך מן הבית"^ב.

לרוב הדעות זהו דין דאורייתא, אלא שאינו נמנה כמצוה בתרי"ג, אך הרמב"ן מעלה אפשרות שכל דין בעור הוא דרבנן (והלימוד הוא אסמכתא).
לרמב"ן ורוב הראשונים, הבעור פירושו "לבערם מרשותו ולהפקירם לעניים ולכל אדם". ומשמע שהבעור נכלל במצות הפקר, "והשביעית תשמטנה ונטשתה"^ג.

מצוות בעור נוספות בתורה

יש בתורה עוד שלש מצוות עיקריות של בעור. בעור חמץ: "תשביתו שאר מבתים"^א, איבוד החמץ מן העולם, בשריפה או בדרך אחרת^ב, ויש גם בטול חמץ שלפי רש"י והרמב"ם^ג

נערך ע"י יוסף פלאי מרשימת הרב.

- א ויקרא כה, ז.
ב רש"י עה"פ לפי תו"כ. פסחים נב, ב. ירושלמי שביעית פי"ט ה"ב.
ג שמות כג, יא. כך עולה מדברי היראים (סי' קנח) והסמ"ג (עשין קמדיקמח).
ד שמות יב, טו.
ה ראה טור ושו"ע או"ח סי' תמה.
ו פסחים ד, ב ד"ה בביטול.
ז הלכות חמץ ומצה פי"א ה"ב.

”שאר שבעיטה”, ובפרט לגאווה וישות, עיקר ההתמודדות עם הישות הוא במדות, הרובד המורגש. תיקון ‘שבירת הכלים’ מתחיל מהדעת, פנימיות המדות, “מפתחא דכליל שית” (חמץ = 1 פעמים חיה). לשון בעור רומזת לבלע בן בעור, מלך אדום שכנגד הדעת, וכן בלעם בן בעור (הלעומת זה של משה רבינו שהוא הדעת דקדושה). כאן יש מצוה מפורשת ומיוחדת של בעור-השביתה, לבער את הישות (ואף יש סברא שראוי לקנות חמץ כדי לבערו¹⁷), מה שלא שייך בבעור מעשרות בפשטות¹⁸). לזה יש להוסיף את הביטוי “ובערת הרע” (תשע פעמים בתורה), מצוה כללית של בעור הרע המכוונת כנגד 1 שבשם¹⁹, ומתבטאת במחית עמלק (החמץ בעולם). אכן, בעור חמץ יכול להיות בלב, בטול חמץ בהחלטת הדעת, ובזה עוקר את הישות ומתקן את השבירה.

ה, מלכות – בעור עבודה זרה. עבודה זרה מעוררת קנאה וחרון אף של מקום, שייך למלכות היורדת לעולמות התחתונים, ובמיוחד לעולם העשיה התחתון, “אף עשיתיו”. כאן צריך לעקור ולשרש בכל תוקף אחרי קליפת עבודה זרה, כולל אבוד השם (“ואבדתם את שמם”, לכנות להם שם גנאי. שם שייך למלכות). במיוחד צריך לעשות זאת בארץ ישראל, בחינת מלכות, שבה צריך להשליט את המלכות דקדושה (לעומת שלשת הבעורים האחרים שהם מצוה על היחיד בלבד, כל אחד על פירותיו וחמצו וכו’).

כל מצוות הבעור הן תקון הנפש הבהמית, בעור לשון בהמה (“ושלח את בעירה ובער”), “ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך” – ובמיוחד בעור שביעית שבו מפורש השוואת האדם לבהמה, “כלה לבהמתך מן הבית”.

הוא שייך לדרגה עליונה יותר: י, חכמה – בעור שביעית. שביעית היא “שבת הארץ”, הארץ היא מלכות המשקפת את החכמה, “הוי’ בחכמה יסד ארץ”. שביעית היא קדש כמו שבת קדש, שייך לחכמה, מוחין דאבא. בעור שביעית הוא הפקר, להגיע לבטול (פנימיות החכמה) ולמדת אין, “החכמה מאין תמצא”. אם נאמר שבעור שביעית כולו דרבנן, אזי “חביבין דברי סופרים”, שרש דרבנן הגבוה מדאורייתא. בעור שביעית הוא לכתחילה גמור, “כלה לבהמתך” כדי לנהוג הפקר, בלי יציאה מתחום הקדושה כלל.

בעור בכלל פירושו בטול, בעור שביעית שייך לעולם האצילות בו אין מודעות נפרדת וכולו טוב, ובכל זאת ישנה קליפה דקה הנאחזת במלכות דאצילות, קליפת ‘ראומה’ (ראו מה, ראו את הבטול שלי) – ואת הקליפה הזו צריך לבער.

ה, בינה – בעור מעשרות. בעור מעשרות נטפל לוידי מעשרות, וידי שייך לתשובה ותשובה בבינה, “ולבבו יבין ושב”. העיקר הוא לעשות בפירות כראוי, “עשיתי ככל אשר צויתני” (שפירושו “שמחתי ושמחתי בו”, שמחה בבינה), אלא שאם הגיע הזמן ואינו יכול לאכול מעשר שני ובכורים בירושלים צריך לבערם ממש (ההקפדה של הבינה כאשר לא נעשית המצוה בקדש, ואז צריך לקיים “בערתי הקדש”). ומה שבעורו בנתינה, תרומה ותרומת מעשר, מעשר ראשון ומעשר עני, היינו שמצוה לפרנס בהם את הכהנים, הלויים והעניים, ופרנסה שייכת לבינה. עד כאן י”ה, “הנסתרות להוי’ אלהינו”, ובהם הבעור עצמו נסתר יחסית, אינו מפורש ומודגש. פירות שביעית ומעשרות הם קדושים, ואכילתם מצוה, אלא שהבעור הוא פרט במצוותם. ואילו בעור חמץ ועבודה זרה הם “הנגלות לנו ולבנינו”, מפורש וברור, ועוסק בבעור הרע.

ו, מדות (ודעת בפנימיותן) – בעור חמץ. החמץ רומז ליצר הרע בכלל, הנקרא

¹⁷ יד ראה מנחת חינוך מצוה ט.

¹⁸ טו כמו שכתב החזו”א דמאי ב, ד.

¹⁹ טז כמבואר במאמר ‘חמש מצות כלליות’ בספר מלכות ישראל ח”ג.

לב אהרן

"וְנִשָּׂא אֶהָרֶן אֶת שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֶשֶׁן הַמְּשֻׁפֵּט עַל לְבוֹ... וְנִתְּתָה אֶל חֶשֶׁן הַמְּשֻׁפֵּט אֶת הָאָזְרִים וְאֶת הַתְּמִיּוֹם וְהָיוּ עַל לֵב אֶהָרֶן". שמות השבטים חקוקים באבני החשן על לב אהרן, כולם מצטרפים לתמונה שלמה אך לכל אחד האבן המיוחדת לו, בצבע מיוחד וסגולה מיוחדת. כנגד י"ב השבטים יש י"ב חושים – לכל שבט חוש מיוחד בו הוא מוצא חן. חשן נוטריקון חושי-חן.

הצדיק כאהרן הכהן חש את החוש המיוחד של כל אחד, בלבו הוא רגיש לכל שינוי הגוונים ולכל מה שעובר על כל שבט וכל נפש, ומלא אהבה ודאגה לכולם, "אוהב שלום ורודף שלום". החשן מכפר על קלקול הדין. לבו של אהרן משרה אהבה בין כולם עד שכל אחד סולח ומוחל לחברו בלב שלם אם הגיע אליו משהו שלא כדיון, וכך הכל מתכפר.

הסיפור החסידי

ה"אבני נזר" | ישועה בכח התורה

רבי אברהם בורנשטיין מסוכטשוב נולד בשנת תקצ"ט לרבי זאב נחום, מחבר "אגודת אזוב" וחסיד קוצק, ולאמו הרבנית דובריש. בהקדמה לספרו 'אגלי טל' הוא כותב: כילד "למדני אמור" צ"ל דרכי פלפול, וכד הוינא כבר עשר חידושים חידשתי". בחודש אב תרי"ג, בגיל שלש עשרה, נישא לשרה צינא בתו של רבי מנחם מענדל מקוצק. התגורר בבית חותנו בו ראה את רבו המובהק, עד שנת תרכ"ג (ארבע שנים לאחר פטירת רמ"מ). אפילו בתקופת ההסתגרות, היה הצדיק מבקש מחתנו לומר לו חידושי תורה. בשנת תרכ"ג, נתמנה לרבה של פרצ'ב. שם שהה מספר שנים, ובתרכ"ז עבר לכהן כרב בקרושנוביץ. בשנים אלו נסע לרבותיו, הרי"ם מגור ורבי חנוך העניך מאלכסנדר. אחר פטירת הרבי מאלכסנדר החל לכהן כאדמו"ר, ובשנת תרל"ו עבר לכהן ברבנות נשלסק. בעלי הבתים שם לא ראו בעין יפה את ניהול החצר במקביל לתפקיד הרבנות, ובתרכ"ג עבר לכהן כרב העיר סוכטשוב (משרה שעזב לאחר מספר שנים) ואף הקים בה ישיבה. בשנת תרנ"א פעל להקמת מושבה חסידית באזור ראש פינה, אך התוכנית נעצרה עקב גזרות הסולטן. רבי אברהם נפטר בי"א באדר א' תר"ע, אחריו כיהן כאדמו"ר בנו רבי שמואל.

נזר: אי, וכי אינך יודע ביבמות? אמר החלקת יואב: האם כוונת הרבי לפירוש הר"ח? השיב האבני נזר: אם כך הרי אתה כן יודע! והוסיף לומר: העולם טועים לחשוב, שאפשר לפעול ישועות רק על פי נסתר. ואני אומר, שהכל אפשר גם על פי נגלה. ויודע אני למשל, נימוקי יוסף במסכת בבא קמא, שאפשר לפקוד בו עקריות! סתם ולא פירש.

מיד כשיצאנו מהקודש פנימה, לא התעצל מורי חמי וישב ללמוד כל הנימוקי יוסף על בבא קמא. אך לא מצא מקומו איה... אבל את הר"ח ביבמות הוא כן ידע.

סיפר בעל החלקת יואב, כי פעם אחת, בלומדו יחד עם רבו בעל האבני נזר, חלה בן רבו (בעל השם משמואל, שהיה אז בן תשע שנים) בצורה אנושה. והנה, באמצע הלימוד, נכנסה הרבנית בקול צעקה: הילד גוסס, ואתה יושב ולומד ואינך עושה שום דבר למען הילד החולה!?

קם בעל האבני נזר ממקומו, נגש למיטת

פעם אחת, בסעודת ליל שבת, ישב הגה"ח ר' שלמה קאליש זצ"ל אצל שולחנו הטהור של אדמו"ר רבי חנוך העניך מסוכטשוב בבית וגן. בתוך הדברים פנה האדמו"ר אל רבי שלמה ואמר: זכור לי שהיו אומרים בסוכטשוב, שהאבני נזר זלה"ה אמר: העולם טועים לחשוב שאפשר לפעול ישועות על פי קבלה, ובאמת אפשר לפעול ישועות על פי נגלה. האם אתה יודע משהו בעניין זה?

חיך ר' שלמה חיוך רחב, ואמר: בדידי הוה עובדה, שפעם אחת נכנסתי אל האבני נזר עם מורי חמי החלקת יואב, ופנה האבני נזר אל מורי חמי ואמר לו: צריך אתה כבר לקבל פתקאות [כלומר להיות אדמו"ר]! נדעזע החלקת יואב, ואמר: רבי! איך אוכל לעשות זאת? ומה אעשה אם יבוא אלי יהודי ויבקש שאפעל שיהיה לו בן זכר? הרי כדי להיות רבי צריך לדעת זאת! נענה האבני

ישנו הבדל בין פעולת מופת של בעל נסתר לבין פעולת מופת של בעל נגלה: בעל נסתר פועל את הנס באופן של חסד, ואילו בעל נגלה שייך יותר לגבורה (בגימטריא יא אדר). גם הגאון הרוגוטשובי, ר' יוסף רוזין (שיום פטירתו חל גם הוא בי"א אדר!), חולל את עיקר מופתיו על ידי תרוצי הרמב"ם, שורש קו השמאל שבתורה.

הנסתר, החסד, שייך לאורות. הנגלה והגבורה שייכים לכלים: אם בעל הנסתר מרפא את החולה בהמשכת אור לנשמה, בעל הנגלה מחזק את הגוף עצמו. בתורת הנגלה מתגלה כי גם בכלים עצמם, בגוף ובגשם בהם דנה תורת הנגלה, שורה אלוקות. לא רק באורות-הנשמות הממלאים אותם. באופן אחר ניתן לומר, כי את בעל הנסתר מאפיינת האמרה: "צדיק גוזר והקב"ה מקיים", ואילו בעל הנגלה מתאפיין כ"הקב"ה גוזר וצדיק מבטל". בעל הנסתר פועל מצד הנצח – ענף החסד. לאחר שממשיך אור חדש מלמעלה, מתבטלת ממילא הגזרה הקודמת. בעל הנגלה פועל מצד ההוד – ענף הגבורה. על ידי פסק הלכה שמחדש במסירות נפש (וגם בכוונה להכרעה מסוימת, כפי שנכתב במדור זה לפרשת משפטים), מבטל את הגזרה עצמה.

דרך הפעולה של הנגלה, העוסק בעולם הזה וממנו עולה לדבוק בה', היא בסוד "כל אור חוזה, חוזר לקדמותו ממש". האור היורד משמים הוא גילוי אלוקות, אך האור העולה מן העולם נוגע בעצמות ה' – לשון עוצמה וגבורה שממנה נתנה תורה לישראל.

החולה, שם את ידו על פני הילד וחזר לשולחן הלימוד. תוך כדי כך, התחיל הילד החולה להזיע ומצבו הוטב. אמר אז האבני נזר: האמת היא, כי מצב הילד היה משתפר בזמן שישבתי ולמדתי, גם בלי שאעשה כל פעולה לכך. אבל מכיוון שהרבנית התחילה לצעוק, והפסיקה אותי מהלימוד לרגע, כבר הייתי מוכרח לקום ולעשות איזו פעולה להצלתו – כי היה כבר רגע של ביטול תורה...

האבני נזר, שהיה שילוב ייחודי של רבי ורב, צדיק וראש ישיבה, מלמד אותנו שהתורה כולה פועלת ישועות. גם אם נדמה לנו שניסים מתרחשים כתוצאה מסתרי התורה הנעלמים, למעשה העיקר הוא הדבקות באדון הנפלאות ושליט הטבע. בעלי הנסתר דבקים בה' דרך מחשבות וכוונות, אך בעלי הנגלה כרבי אברהם מסוכטשוב דבקים בתורת ה' עצמה, שהיא משיבת נפש אף בדרך נס – שהרי אורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד. גם עליו גופא מסופר, כי הבריאה ממחלה קשה בזכות תורתו: חמיו הרבי מקוצק, טען כי לקח אותו על מנת שילמד בהתמדה, ולא כדי שישכב חולה במיטתו! טענתו הועילה, והחתן הצעיר נתרפא.

הקדוש ברוך הוא "אסתכל באוריתא וברא עולמא". לתורה ישנו כח גם לברוא מחדש את הבריאה, ולשנות סדרי בראשית. בריאה היא גם לשון בריאות, שלמות ומלאות (כדברי חז"ל: "עולם על מילואו נברא"), ובכח התורה מבריאם החולים ונפקדות-מתמלאות העקרות. ובכל זאת,

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

שיעור לצדקה במעשה

הרב הסביר כמה פעמים שמצוות צדקה היא לא דווקא בכסף, אלא גם בזמן שמקדישים למעשי חסד עם הזולת. האם גם בצדקה כזו יש גדרים והגבלות כמו מעשר או חומש, או שכאן צריך לתת כמה שיותר? מה קורה אם מעשי החסד שלי באים על חשבון הבית והילדים?

מענה:

כפי שכתבת, כל צורה של התמסרות מעשית לזולת היא בגדר צדקה. לא רק לשבת ולהצטרף למצוקת הזולת בבכי והשתתפות בצערך – זה משהו לא יהודי – אלא לעשות משהו בפועל. מעשר וחומש הם הגדרות ממוניות, אבל אפשר להבין מכך את היחס לכל צורה של צדקה ועזרה לזולת.

בזמן הגלות אם נותנים יותר מחומש זה עלול לפגוע בי, לכן תקנו ש"המבזבז אל יבזבז יותר מחומש", אבל בזמן בית המקדש – במודעות משיחית – יש כל כך הרבה שמחה, שגם בנתינת יותר מ"חומש" עדיין יש די גם עבורי. אכן על

האדם להתבונן ולדעת כמה הוא חי במודעות של גאולה או במודעות של גלות. ועדיין גם בגלות צריך יותר – הרבה יותר – מהנטיה הטבעית שלי. לתוספת ביאור בנוגע למעשה חסד מול חובות הבית, מומלץ לעיין בפרק "ביתו זו אשתו" בספרנו 'שכינה ביניהם'.

אהבה כרשפי אשיקדש

לקראת התועדות השקת הקמפיין שלנו לטובת בית חב"ד ברישיקש הודו, רציתי ללמד את התניא היומי של ז' אדר א' (סוף פרק כז) ונתקלתי בתופעה מעניינת מאוד – השרש קדש חוזר על עצמו 13 פעמים, גי' אהבה – שזה בעצם המוטו של בית חב"ד שלנו. נודה לרב באם יוכל להאיר את הדברים ולהסביר את משמעות התופעה.

מענה:

ידוע שהשרש קדש נדרש כנוטריקון יקוד אש. וכך הוא פירוש הדברים בתניא שם, היינו לקדש את עצמו במותר לו – "והתקדשתם" – מתוך התלהבות קדש של "קרבת אלהים לי טוב", ואז כביכול

גם השי"ת מתלהב מעבודתו ומקדש אותו הרבה מלמעלה, היינו שמעלה אותו מדרגת בינוני (עבודת האתכפיא) לדרגת צדיק.

עיקר עבודת ה' שלנו הוא פולחנא דרחימותא – אהבה כרשפי אש קדש – וזהו הרמז של אהבה פעמים קדש. "והתקדשתם [והייתם קדשים]", כתוב פעמיים בתורה, בהקשר של מאכלות אסורות ובהקשר של ע"ז וניחושים אסורים, אוב וידעוני כו', נמצא שיש קשר ביניהם, טומאת הפה וטומאת המח כו', וד"ל] = 1255 = משה במספר קדמי, היינו שכך זה לקדש את עצמו במותר לו ניתן לו לאדם מכח הניצוץ של משה רבינו, הקדוש בעצם, שיש בכל אחד מישראל. והוא עולה 5 פעמים 251 (שני מספרים ראשוניים), 251 = אין במספר קדמי – עיקר השרש של משה – סוד שלא נזכר שמו של משה בפרשת ואתה תצוה כמבואר בספרי חסידות. ברכה להצלחה רבה במגבית והרבה פעילות לקרב את לב אחינו בני ישראל (וגם חסידי אומות העולם) לאבינו שבשמים!

לני תמיזים

בטח... עומד שם מתח באויר. מי יזכה?
בכמה נקודות יגבר האחד על יריבו?
בתחרות ריצה, למשל, יקבע מספר
הנקודות של כל מתמודד לפי מהירות
הריצה, ולכן מי שירץ בפרק הזמן
הקצר ביותר יזכה במרב הנקודות וינצח
בתחרות.

כך הוא בתחרויות רגילות. אבל
מענינו מה תאמרו לגבי התחרות הבאה:
מסלול הריצה מתחיל מקו הזניק
המסמך, אבל... לא מסתים לעולם...
יש להמשיך לרוץ עליו עד אין סוף. מי
לדעתכם יכול לזכות במקום הראשון
בתחרות הזו?

אם עליהם על התשובה סימן
שהצלחתי להטעות אתכם. מדוע? כי
אם אין שום יעד מגדר לסיים המסלול
תמשך התחרות לעולם ועד. לעולם לא
יגיע מי נצח בה. גם אם יגבר אחד על
חברו וישיג פער של קילומטר בינו לרץ
אחריו – עדין לא נוכל לקבע לו נצחון.
יתכן ועוד כמה דקות תחלש מהירות

שלום ילדים!

השבוע יש לנו אורח מיוחד, כזה שלא
מגיע בכל שנה – **פורים קטן!** הוא נחגג
רק בשנה שיש בה שני חדשי אדר, כמו
השנה, אבל הוא בכלל לא קטן... אז דבר
ראשון נברך אותו בברכת התינוקות
הנמולים: "זה הקטן – גדול יהיה!".

פורים קטן חל תמיד בסמיכות
לפרשות תרומה ותצוה, בהן אנו
פוגשים מלה חדשה בתורה – המלה
'תמיד'. אם נחפש היטב בחמשה חמשי
תורה נגלה כי המלה 'תמיד' מופיעה
בפעם הראשונה בפרשת תרומה, בה
היא מזכרת פעם אחת (בקשר ללחם
התמיד), ושוב היא חוזרת בפרשת
תצוה ומזכרת בה לא פחות מאשר...

שבע פעמים!

זה כבר יותר מסימן לכך שיש משהו
תמידי בזמן הזה...

אם אתם אוהבים להשתתף בתחרויות?

אתם אוהבים להשתתף בתחרויות?

טוב בדרך מיחדת: "שְׂוִיתִי" הוא מְלֻשׁוֹן שְׂוִיָּין. ה' יתברך גדול, אין סוף, ולכן לעמתו בלנו שוים. אבל בלנו. לא משנה אם זו הנמלה הרוחשת על הארץ או האדם המתנשא לגבה. לא משנה כמה חכם או טוב לב אני. ה' יתברך גדול מכל אלו פי אין סוף! ברגע ששמתי את ה' יתברך למולי – הפכו כל ההבדלים ביני לאחרים לחסרי משמעות.

יותר מפה, אני יודע שכל מה שיקרה לי בעולם הוא ממנו יתברך, בהשגחתו הפרטית והמפלאה, וממילא גם לטובתי. כאשר אני זוכר זאת אני מסגל לקבל כל מה שיקרה לי בהשואה ובשלונה גמורה. יהיה לי? מצו! לא יהיה? גם מצו. על אחד מחסידי אדמו"ר הזקן, שהיה גם בעל עסקים גדול, מספר כי בשעה שערך לעצמו את הסכום השנתי בו השוה בין ההוצאות שהיו לו לרווחים שהפיק, צין בכתב ידו: "סה הכל אין עוד מלבדו!"

טוב עם האלטרנטיבה

זה היה ה'תמיד' הראשון שלנו, "שויתי הוי' לנגדי תמיד", והוא מביא אותנו הישר אל ה'תמיד' השני. פוסקי ההלכה דנים כיצד יש לציין את יום פורים קטן בשנים המעברות. בפסק ההלכה מביא הרמ"א, גדול הפוסקים האשכנזים, כי טוב לציין יום זה בסעודה ומשתה, שכן "טוב לב משתה תמיד". בבית המקדש היו מביאים בכל יום

ריצתו ואז נמצא את זה שזנב מאחוריו בעקיפה זריזה.

טוב, אתם כבר בטח מנחשים את כוון המחשבה שלנו היום. תחרות הריצה האין סופית מתקיימת פאו, בעולם הזה. לכלנו יעד נכסף – לעבד את ה' ולקיים את רצונו בכל כוחנו. לשם כך נשלחנו אל העולם. מי מאתנו יכול לומר שכבר עמד ביעד ונצח? אף אחד. אנחנו עוד באמצע המסלול. עד מתי? עד אין סוף!

אבל משום מה אנו מוצאים את עצמנו, לא פעם ולא פעמים, עסוקים בדברים שוליים. במקום להתמקד בריצה עצמה ולהשתדל להגביר אותה אנו מתחילים עם ההשאואות. נורא מסקרן אותנו לדעת מי רץ יותר מהר מאתנו או את מי אנחנו כבר הצלחנו להשיג...

למה זה קורה לנו? פי שכחנו לרגע שהמסלול שאנו רצים עליו הוא אין סופי...

לוי' ה' דלג' תמי

מפירים את המשפט הזה? ודאי, הוא מופיע על עמוד החזן בהרבה מבתי הכנסת, כאשר ארבע אותיות שם ה' מבלטות במשפט בגדול. אפשר היה לחשב שפרוש המשפט הוא שיש לצייר את אותיות שם ה' מול העיניים בקביעות, ועוד יותר בשעת התפלה. את הפסוק הזה מפרש הבעל שם

בְּהַמְשָׁךְ הַיּוֹם, בּוֹ אָנוּ מְשַׁתַּדְּלִים לְהִיּוֹת
בְּשִׂמְחָה, תְּמִיד! עַל מָה? לֹא חֶסֶר... דָּבָר
רֵאשׁוֹן, אָנוּ נוֹשְׁמִים! חוּץ מִזֶּה אֲנַחְנוּ
יְהוּדִים שְׂנוֹשְׁמִים! ה' בָּחַר בָּנוּ לְהִיּוֹת
בְּנָיו, מֵאֵלּוּ שְׂמֻסְגָּלִים לְשִׂמְחָה אוֹתוֹ!
וְאִם פִּסְפִּסְנוּ פֹה וְשָׁם? אֲפָשָׁר לְתַקֵּן.
לְתַקֵּן וְלְשִׂמְחָה!

שְׂנוֹזְכָה לְהַקְרִיב אֶת שְׂגֵי הַתְּמִידִים,
תְּמִיד!

שֶׁבֶת שְׁלוֹם וּמְבָרָךְ!

לְ?

שְׂגֵי קְרִבּוֹת צְבוּרָה, אֶחָד בְּבִקְרָה וְאֶחָד בֵּין
הָעֲרָבִים. שְׂמוֹ שֶׁל קְרִבּוֹ זֶה הוּא קְרִבּוֹ
הַתְּמִיד. גַּם הַיּוֹם, כְּשִׁבִית הַמְקַדָּשׁ טָרַם
נִבְנָה, עָלִינוּ לְהַקְרִיב קְרִבּוֹ תְּמִיד פְּעֻמִּים
בַּיּוֹם. בְּבִקְרָה, כְּאֲשֶׁר אָנוּ פּוֹתְחִים אֶת
הַיּוֹם, אָנוּ מַעֲלִים אֶת ה'תְּמִיד' הָרֵאשׁוֹן
– "שְׂוִיתִי ה' לְנִגְדֵי תְּמִיד". כִּךָ נִפְתַּחַת
הַהֲלָכָה הָרֵאשׁוֹנָה בַּסֶּפֶר שֶׁלְחֹן עֲרוּב,
מִשׁוּם שֶׁזֶה הַצִּדָּה לְדָרֵךְ שֶׁל כָּל יְהוּדִי.
זְכֹר לְפָנַי מִי אֶתָּה עוֹמֵד!

אֶת הַתְּמִיד הַשְּׂגֵי אָנוּ מְקַרְבִּים

ההרשמה למוסדות החינוך בראשות הרב יצחק גינזבורג שליט"א בעיצומה

לפרטים והרשמה לשנת הלימודים תשפ"ג:

גני חב"ד ופעוטונים **תורת חיים**
077-7033580 | gct.chabad770@gmail.com

בי"ס חסידי לבנות **יעלת חן**
02-6518223 | yaalatchen13@gmail.com

ת"ת חסידי **תורת חיים**
02-6426454 | torat.tat@gmail.com

אתגר הגיור

הוא האתגר של דורנו. הדיון החם בנושא בזירה הציבורית הוא רק הד־קלוש, חיצוני ונפול, של האתגר הפנימי האמתי שטמון בענין. בחיצוניות, אנו מתמודדים עם מציאות דיעבדית בה ישנם בארץ נכרים רבים, ויש מי שחושב – נגד דעת רוב רבני ישראל – שלצורך מניעת התבוללות יש להוריד את רף־המחויבות הנדרש לגיור (תוך הסתמכות על נימוקי־דיעבד הלכתיים).

אך בפנימיות, גילוי אור ה' לכל באי עולם הוא האתגר הגדול של דורנו – זהו התנאי לביאת המשיח, המצפה שכל הגרים־הניצוצות שצריכים להתקרב לעם ישראל יעשו זאת, וזהו יעוד הגאולה, כאשר תמלא הארץ דעה את ה' וכל האנושות תעבוד אותו שכם אחד. במבט הזה, הגיור איננו פתרון־בעיה דיעבדי אלא דרישה לכתחילה – לא נסיון 'להפטר' מנוכחות בלתי־רצויה אלא נסיון לאתר את הגר שרק לו מחכה המשיח, הגר שיביא את הגאולה.

כמובן, גיור כזה דורש רוח־מפקד אחרת לגמרי (במקום ה'ישראליות' החלולה השולטת כיום במרחב הציבורי אליו נכנסים הגרים): הנהגה אמיתית, שבראש מעיניה עבודת ה'; אוירה ציבורית של קיום תורה ומצוות; מדינה ששואפת להיות "אור לגוים" בהפצת אור השם לעולם כולו; ודיני־גיור רגישים ויצירתיים החשים ברגשות הצמאון לקדושה של המועמדים לגיור. אז הגרים יבואו מתוך רצון אמתי להצטרף לעם ה' והם יתבוללו־יבלעו בו. זהו אתגר לא פשוט, אך "ה' שומר את־גרים" לכל הדורות, עד שיגידו כל הגרים ויגמרו האתגרים... בנושא החשוב הזה, בו נגעו מספר גליונות לאחורונה, עוסק גם הגליון ה'אדרי' של השבוע (וגם הוא לא האחרון בנושא) – בשיעור המרכזי, **גיור – ההימור האופטימי**, וגם במדור **מלכות ישראל – תיקון המדינה** שמתחדש בו.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי־פון:
079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

ג	ל	ע	י	נ
ו	א	ב	י	ש
נ	פ	ל	א	ו
ת	ו	ר	ת	ר